

TÜRKİYE VE ÜRDÜN'DE YAYIMLANAN KÜTÜPHANECİLİK DERGİLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ

Salah Eddin ABU ISNEINEH

Hacettepe Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin
Kütüphanecilik Anabilim Dalı için öngördüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ

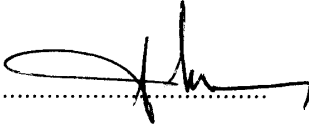
olarak hazırlanmıştır.

Ankara

Temmuz, 1996

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

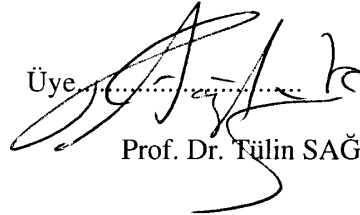
Bu çalışma, Jürimiz tarafından Kütüphanecilik Anabilim Dalında YÜKSEK
LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan.....

Prof. Dr. İrfan ÇAKIN

Üye.....

Doç. Dr. Yaşar TONTA (Danışman)

Üye.....

Prof. Dr. Tülin SAĞLAMTUNÇ

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../.../1996

Prof. Dr. Hüsnü ARIC
Enstitü Müdürü

ÖZET

Ürdün'de kütüphanecilik eğitimi kurslarla yürütülmektedir. Bu araştırmanın amacı , Ürdün'de kurslarla yürütülen kütüphanecilik eğitiminin yeterliliğini, bu eğitimin üniversite düzeyinde verilen kütüphanecilik eğitiminden farklı olup olmadığını bulmaktır.

Bunu bulmak için hipotezimiz "Ürdün'de üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitiminin verilmemesi ve bu işin kurslarla halledilmesi , Ürdün kütüphanecilik yayın organı olan Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerin düzeyini ve niteliklerini olumsuz yönde etkilemektedir " şeklinde belirtilmiştir.

Hipotezimizi kanıtlamak için, kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verildiği Türkiye ile Ürdün karşılaştırılmıştır. İki ülkenin kütüphanecilik dergileri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir.

Türkiye ve Ürdün'de yayımlanan Türk Kütüphaneciliği ve Rissalat Al-Maktaba dergilerinin 1985-1994 yılları arasındaki sayıları inceleme için seçilmiştir. Dergi makaleleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir(örneğin yazarlık, makalelerde kullanılan yaklaşım araştırma stratejisi v.b. gibi)

Araştırma sonucunda Türk Kütüphaneciliği'nde yayımlanan makalelerin yarısından fazlasının kütüphanecilik öğretim elemanları tarafından yazıldığı ortaya çıkmıştır. Türk Kütüphaneciliği'nde yayımlanan makaleler daha spesifik olup, açıklayıcı niteliktedir. Kütüphaneciliği toplumsal yönleriyle ele alan makalelerin büyük bir

kısmı kütüphanecilik öğretim elemanları tarafından yazılmıştır. Öte yandan Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makaleler ise daha genel olup (Ürdün'de kütüphanecilik bölümü olmadığından) Ürdün Kütüphaneler Derneği'nde çalışanlar tarafından yazılmıştır.

Her iki dergide yayımlanan makalelerin çoğu kütüphanecinin (aracının) bakış açısı ile yazılmıştır.

Sonuç olarak Ürdün'de üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitiminin verilmesi durumunda, kütüphanecilik literatürünün olumlu bir şekilde etkileneceği kanısına varılmıştır.

SUMMARY

The education for librarianship in Jordan takes place through some courses organized by the Jordan Library Association. The aim of the study is to find out if this type of education is satisfactory and if there is any difference between the level attained by such courses and that of university-level education for librarianship.

In order to find this out, our hypothesis has been that "The level and quality of articles published in Rissalat Al-Maktaba, a Jordanian library journal are influenced negatively as university-level education for librarianship is not offered in Jordan".

To prove our hypothesis, we performed a content analysis study on the articles published between 1985-1994 in Türk Kütüphaneciliği and Rissalat Al-Maktaba, the official journals of the Turkish Library Association and the Jordan Library Association, respectively. We analysed the articles published in both journals from the viewpoint of such variables as authorship and research strategies used in them.

We found that more than half of the articles published in Türk Kütüphaneciliği were written by the faculty members of library schools and that they were more specific and explanatory. The majority of articles on the societal aspects of librarianship were written by the faculty as well. Meanwhile, the articles published in Rissalat Al-Maktaba were more general and written by the Jordan Library Association's members.

Most articles appeared in both journals were written by the intermediaries' viewpoint.

We concluded that offering university-level education for librarianship in Jordan may have some positive impact upon the quality of library literature.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
ÖZET.....	i
SUMMARY.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	v
TABLoların LİSTESİ.....	xiii
I. GİRİŞ.....	1
I.1. KONUNUN ÖNEMİ.....	1
I.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZİ.....	2
I.3. ÇALIŞMA ALANI.....	3
I.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ.....	3
I.5. DÜZEN.....	4
I.6. TERMİNOLOJİ.....	5
I.7. KAYNAKLAR.....	6
II. TÜRKİYE VE ÜRDÜN'DE KÜTÜPHANECİLİK.....	8
II.A. TÜRKİYE.....	8
II.A.1. GENEL BİLGİLER.....	8
II.A.1.1. TARİHSEL BİLGİLER.....	8
II.A.1.2. EKONOMİK FAKTÖRLER.....	8
II.A.1.3. KÜLTÜREL FAKTÖRLER.....	9
II.A.1.4. EĞİTİMSEL FAKTÖRLER.....	9
II.A.1.5. KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI.....	9
II.A.2. TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANELER.....	10

II.A.2.1. OKUL KÜTÜPHANELERİ.....	10
II.A.2.2. HALK KÜTÜPHANELERİ.....	10
II.A.2.5. ARAŞTIRMA KÜTÜPHANELERİ.....	11
II.A.2.4. ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ.....	11
II.A.2.5. MİLLİ KÜTÜPHANE.....	12
II.A.3. TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ.....	12
II.A.4. TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ.....	15
II.A.5. KÜTÜPHANECİLİK DERGİLERİ.....	14
II.B. ÜRDÜN.....	15
II.B.1. GENEL BİLGİLER.....	15
II.B.1.1. TARİHSEL BİLGİLER.....	15
II.B.1.2. EKONOMİK FAKTÖRLER.....	16
II.B.1.3. KÜLTÜREL FAKTÖRLER.....	16
II.B.1.4. EĞİTİMSEL FAKTÖRLER.....	16
II.B.1.5. KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI.....	16
II.B.2. ÜRDÜN'DE KÜTÜPHANELER.....	17
II.B.2.1. OKUL KÜTÜPHANELERİ.....	17
II.B.2.2. HALK KÜTÜPHANELERİ.....	17
II.B.2.3. ÖZEL KÜTÜPHANELER.....	18
II.B.2.4. AKADEMİK KÜTÜPHANELER.....	18
II.B.2.4.1. ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ.....	18
II.B.2.4.2. TOPLUM KOLEJİ KÜTÜPHANELERİ.....	19
II.B.2.5. MİLLİ KÜTÜPHANE.....	20
II.B.3. ÜRDÜN KÜTÜPHANELER DERNEĞİ.....	21
II.B.4. ÜRDÜN'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ.....	22
II.B.5. KÜTÜPHANECİLİK DERGİLERİ.....	23

III. İÇERİK ANALİZİ VE LİTERATÜR İNCELEMESİ.....	24
III.1. İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMALARI.....	25
III.1.1. YABANCI ÇALIŞMALAR.....	25
III.1.2. YERLİ ÇALIŞMALAR.....	30
IV. ARAŞTIRMA NASIL YAPILDI.....	34
V. BULGULAR.....	41
V.A.1. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİ.....	41
V.A.2. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAZARLIK.....	42
V.A.2.1. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAZARLARIN MESLEĞİ.....	42
V.A.3. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE İŞLENEN KONULAR.....	45
V.A.4. MAKALELERDE İŞLENEN KÜTÜPHANE TÜRLERİ.....	44
V.A.5. MAKALELERDE KULLANILAN YAKLAŞIM.....	45
V.A.5.1. BAKIŞ AÇISI.....	45
V.A.5.2. SOSYAL DÜZEY.....	46
V.A.6. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİSİ.....	46
V.A.7. MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ.....	48
V.A.8. MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ.....	48
V.A.9. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRÜ.....	49
V.A.10. YAZAR-MAKALE İLİŞKİSİ.....	50
V.A.10.1. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAZARLAR VE YAZDIKLARI KONULAR.....	50
V.A.10.2. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAZARLARIN YAKLAŞIMI...52	

V.A.10.5. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİLERİ VE BU MAKALELERİN YAZARLARA GÖRE DAĞILIMI.....	55
V.A.10.4. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ.....	57
V.A.10.5. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ.....	59
V.A.10.6. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRLERİ.....	61
V.B.1. RISSALAT AL-MAKTABA.....	65
V.B.2. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAZARLIK.....	64
V.B.2.1. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAZARLARIN MESLEĞİ.....	64
V.B.3. RISSALAT AL-MAKTABA'DA İŞLENEN KONULAR.....	65
V.B.4. MAKALELERDE İŞLENEN KÜTÜPHANE TÜRLERİ.....	66
V.B.5. MAKALELERDE KULLANILAN YAKLAŞIM.....	66
V.B.5.1. BAKIŞ AÇISI.....	66
V.B.5.2. SOSYAL DÜZEY.....	67
V.B.6. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİSİ.....	68
V.B.7. MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ.....	69
V.B.8. MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ.....	70
V.B.9. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRLERİ.....	71
V.B.10. YAZAR-MAKALE İLİŞKİSİ.....	71
V.B.10.1. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAZARLAR VE YAZDIKLARI KONULAR.....	71
V.B.10.2. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAZARLARIN YAKLAŞIMI.....	75
V.B.10.3. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİLERİ VE BU MAKALELERİN YAZARLARA GÖRE DAĞILIMI.....	76

V.B.10.4. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ.....	78
V.B.10.5. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ.....	80
V.B.10.6. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRLERİ.....	82
VI. KARŞILAŞTIRMA VE YORUM.....	84
VI.1. TANIMLAYICI BULGULARIN KARŞILAŞTIRILMASI.....	84
VI.1.1. TK VE RM'NİN ÇIKARDIĞI SAYILAR.....	84
VI.1.2. TK VE RM'DE YAYIMLANAN MAKALE SAYILARI.....	85
VI.1.3. İKİ DERGİDE YAZARLARIN MESLEĞİ.....	87
VI.1.4. TK VE RM'DE YAYIMLANAN MAKALELERİN KONULARI.....	88
VI.1.5. MAKALELERDE İŞLENEN KÜTÜPHANE TÜRLERİ.....	90
VI.1.6. MAKALELERDE KULLANILAN YAKLAŞIM.....	91
VI.1.6.1.MAKALELERDE KULLANILAN BAKIŞ AÇILARI.....	91
VI.1.6.2.MAKALELERDE KULLANILAN SOSYAL DÜZEY.....	92
VI.1.7. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİSİ.....	95
VI.1.8. MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ.....	95
VI.1.9. MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRLERİ.....	96
VI.1.10. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRLERİ.....	96
VI.2. İLİŞKİLİ BULGULARIN KARŞILALTIRILMASI.....	98
VI.2.1. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE YAZDIKLARI KONULAR.....	98
VI.2.2. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE YAKLAŞIM.....	101
VI.2.3. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE ARAŞTIRMA STRATEJİSİ.....	104
VI.2.4. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ.....	106
VI.2.5. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE ANALİZ TÜRLERİ.....	108
VI.2.6. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE ARAŞTIRMA TÜRLERİ.....	110

VII. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	112
VII.1. SONUÇ.....	112
VII.2. ÖNERİLER.....	116
VII.2.1. ÜRDÜN'DE KÜTÜPHANECİLİĞİN ÜNİVERSİTEDE DÜZEYİNDE OKUTULMASINA DAİR ÖNERİLER.....	116
VII.2.2. RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELER KONUSUNDA ÖNERİLER.....	117
VII.2.3. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİN'DE YAYIMLANAN MAKALELER KONUSUNDA ÖNERİLER.....	118
KAYNAKÇA.....	119
EKLER.....	127

TABLOLARIN LİSTESİ

TABLO	SAYFA
Tablo 1. Türk Kütüphaneciliğn'de yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı.....	41
Tablo 2. Yazarların mesleklerine göre dağılımı.....	42
Tablo 3. Makalelerin konularına göre dağılımı.....	45
Tablo 4. Makalelerde kütüphane türlerine değinilme sıklığı.....	44
Tablo 5.A. Makalelerde kullanılan bakış açıları.....	45
Tablo 5.B. Makalelerde kullanılan sosyal düzey.....	46
Tablo 6. Araştırma stratejilerinin kullanım sıklığı.....	47
Tablo 7. Veri toplama tekniklerinin kullanım sıklığı.....	48
Tablo 8. Analiz türünün kullanım sıklığı.....	49
Tablo 9. Makalelerde kullanılan araştırma türleri.....	49
Tablo 10. TK'de yayımlanan makalelerde işlenen konular ve bu makalelerin yazarların mesleklerine göre dağılımı.....	51
Tablo 11.A. TK'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısı ile ele alındığı ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı.....	53
Tablo 11.B. TK'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı.....	54
Tablo 12. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejileri ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı (1985-1994).....	56
Tablo 13. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama teknikleri ve bu tekniklerin yazarlara göre dağılımı (1985-1994)....	58
Tablo 14. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türü (1985-1994).....	60
Tablo 15. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri(1985-1994).....	62
Tablo 16. Rissalat Al-Maktaba'da özel sayılar(1985-1994).....	63
Tablo 17. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı(1985-1994).....	63
Tablo 18. Yazarların mesleklerine göre dağılımı(N=92).....	64

Tablo 19. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerin konulara göre dağılımı(N=152).....	65
Tablo 20. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kütüphane türlerine değinilme sıklığı.....	66
Tablo 21.A. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan bakış açıları.....	67
Tablo 21.B. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan sosyal düzey.....	67
Tablo 22. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejilerinin kullanım sıklığı.....	69
Tablo 23. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama tekniklerinin kullanım sıklığı.....	70
Tablo 24. Analiz türlerinin kullanım sıklığı.....	70
Tablo 25. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri.....	71
Tablo 26. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde işlenen konular ve bu makalelerin yazarların mesleklerine göre dağılımı(N=92).....	72
Tablo 27.A. RM'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısı ile ele alındığı ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı.....	74
Tablo 27.B. RM'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı.....	75
Tablo 28. RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejileri ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı (1985-1994).....	77
Tablo 29. RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama teknikleri(1985-1994).....	79
Tablo 30. RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türü (1985-1994).....	81
Tablo 31 RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri(1985-1994).....	83
Tablo 32. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı (1985-1994).....	86
Tablo 33. TK ve RM'de yazısı yayımlanan yazarların mesleklerine göre dağılımı.....	87
Tablo 34. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin konulara göre dağılımı.....	89
Tablo 35. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kütüphane türlerine değinilme sıklığı.....	91

Tablo 56.A. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan bakış açıları.....	92
Tablo 56.B. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin sosyai düzeyi.....	95
Tablo 57. TK ve RM'de kullanılan araştırma stratejisi.....	94
Tablo 58. Makalelerde kullanılan veri toplama tekniği.....	95
Tablo 59. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türleri.....	96
Tablo 40. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri.....	97
Tablo 41. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde işlenen konular ve bu makalelerin yazarların mesleklerine göre dağılımı.....	99
Tablo 42.A. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısıyla ele alındığı ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı.....	102
Tablo 42.B. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı.....	103
Tablo 43. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejileri ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı.....	105
Tablo 44. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama teknikleri.....	107
Tablo 45. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türleri.....	109
Tablo 46. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri.....	111

BÖLÜM I

GİRİŞ

I.1. KONUNUN ÖNEMİ

Kütüphanecilik araştırmalarının hangi konularda yoğunlaştığını gösteren çalışmalar yapılmaktadır. Kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerde hangi konuların ne ağırlıkta, kimler tarafından işlendiğini, hangi konuların ihmal edildiğini, önem verilmesi gereken konuların ne olduğunu bularak kendimizi eleştirdiğimiz zaman, neyi nasıl yapacağımızı daha iyi planlarız.

Makale konularından başka bu konuların hangi bakış açısından ele alınarak yazıldığını, bunların sosyal düzeyinin ne olduğunu, bunlarda hangi araştırma stratejisinin izlendiğini, kullanılan veri toplama tekniği ve analiz türünün ne olduğunu bulduğumuzda makalelerin nitelikleri ve düzeyi hakkında bilgi sahibi olmaktayız.

Böyle araştırmalar yapıldığında belli bir süreçte belli bir ülkede kütüphaneciliğin gelişim düzeyi hakkında bilgi sahibi olmaktayız

Bu araştırmanın konusu Türkiye'de yayımlanan Türk Kütüphaneciliği ile Ürdün'de yayımlanan Rissalat Al-Maktaba dergilerinin içerik açısından incelenerek karşılaştırılmasıdır. Bu araştırmadan elde edilecek bulgulara göre kütüphanecilik eğitiminin yetiştirilen yazarlara ve dolayısıyla yazdıkları makalelere etkisi

araştırılacaktır. Bunu araştırmak için problem cümlemiz: "Ürdün'de kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerin düzey ve nitelikleri niçin düşüktür?" şeklinde belirlenmiştir.

I.2. ARAŞTIRMANIN AMACI VE HİPOTEZİ

Bu araştırmanın amacı, bir ülkede kurslarla yürütülen kütüphanecilik eğitiminin yeterliliğini, bu eğitimin üniversite düzeyinde verilen eğitimden ne kadar farklı olduğunu, bunun yetiştirilen personel ve yapılan araştırmalara ne kadar etkisi olduğunu, profesyonel literatürde yayımlanan makalelerin niteliğini nasıl etkilediğini bulmaktır.

Ürdün'de kütüphanecilik eğitimi kurslarla yürütülmektedir. Bunu Ürdün Kütüphaneler Derneği üstlenmiştir. Türkiye'de ise kütüphanecilik eğitimi üniversite düzeyinde verilmektedir. Bu farklılıktan hareketle hipotezimiz şöyledir.

Hipotez: Ürdün'de üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitiminin verilmemesi ve bu işin kurslarla halledilmesi, Ürdün kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerin niteliklerini ve düzeyini olumsuz yönde etkilemektedir.

Alt Hipotezler:

1. Kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verildiği bir ülkede, profesyonel literatürde yayımlanan makalelerin konuları daha spesifik olmaktadır.

2. Kütüphanecilik eğitiminin kurslarla yürütüldüğü bir ülkede

profesyonel sorunları toplumsal düzeyde ele alan makalelerin sayısı daha az olmaktadır.

3. Kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verilmediği bir ülkede, tartışma stratejisini izleyen makalelerin sayısı daha az olmaktadır.

4. Kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verilmediği bir ülkede, ampirik araştırmalar "tanımlama" niteliğinde, kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verildiği bir ülkede ise "açıklama" niteliğinde olmaktadır.

I.3. ÇALIŞMA ALANI

Çalışmamız iki ülkeyi kapsamaktadır (Ürdün, Türkiye). İki ülkede yayımlanan kütüphanecilik dergileri içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. İlgili dergilerin sadece 1985-1994 yılları arasında çıkan sayıları araştırma kapsamına alınmıştır.

I.4. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Araştırmada Ürdün ve Türkiye hakkındaki genel bilgiler betimleme yöntemiyle elde edilmiştir. Betimleme yöntemi "olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışan bir yöntemdir"(Kaptan, 1991: 59).

İki ülkenin kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerin içerik analizini yapmak için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik

analizi "Basılı ve görsel-işitsel materyallerin içerdiği paragraflar, cümleler, temalar, kavramlar ve kelimelerin objektif bir analizini gerçekleştiren işlemdir" (Busha and Harter, 1980:172).

İki ülkenin kütüphanecilik dergileri, yazarlık, araştırma stratejisi ve veri toplama teknikleri gibi açılardan incelenmiştir.

Kütüphanecilik dergileri incelendikten sonra karşılaştırmalı yöntemle bulgular karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalı Yöntem ise "Olgular arasında benzerlikleri ve farklılıkları saptayarak benzerliklerdeki farklılıkları ve farklılıklardaki benzerlikleri araştıran ve açıklamaya çalışan..." (Çakın, İ.1989:15) bir araştırma yöntemidir.

I.5. DÜZEN

Araştırma raporu 7 bölümden oluşmuştur.

1. Bölüm giriş olup, bu bölümde konunun önemi, araştırmanın amacı ve hipotezi, çalışma alanı, araştırma yöntem ve teknikleri, raporun düzeni, terminolojisi ve kaynaklar hakkında bilgi verilmiştir.

2. Bölümde Türkiye ve Ürdün hakkında genel bilgiler verilmiş, iki ülkenin kütüphaneleri, kütüphanecilik dernekleri, bu ülkelerde verilen kütüphanecilik eğitimi ve yayımlanan kütüphanecilik dergileri kısaca tanıtılmıştır.

3. Bölümde literatür incelemesi yer almıştır. Bu bölümde içerik analizi yöntemini uygulayan çeşitli yabancı ve yerli çalışmalar özetlenmiştir.

4. Bölümde araştırmanın nasıl yapıldığı daha ayrıntılı olarak

açıklanmış, araştırma sırasında kullanılan çeşitli kavramlar tanımlanmıştır. Kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makaleleri incelemek için hazırlanan form (Bkz. Ek-1) ve bu formda yer alan bilgiler açıklanmıştır. Makale konuları için yararlanılan konu sınıflandırma şeması (Bkz. Ek-2) hakkında bilgi verilmiştir.

5. Bölümde Türk Kütüphaneciliği'nin ve Rissalat Al-Maktaba'nın 1985-1994 yılları arasında yayımlanan sayıları incelenmiş ve elde edilen bulgular sunulmuştur.

6. Bölüm iki dergide yayımlanan makaleler arasındaki benzerlik ve farklılıkların ortaya konulduğu ve yorumlandığı karşılaştırma bölümüdür.

7. Bölüm, karşılaştırma ışığında varılan sonuçlar ve yapılan önerilere ayrılmıştır.

1.6. TERMİNOLOJİ

Konuyla ilgili kavramların açıklanmasında Jarvelin ve Vakkari'nin makalesinden yararlanılmıştır (Jarvelin and Vakkari, 1990).

Araştırma stratejisi: Araştırmalarda izlenen araştırma yönteminin ne olduğunu göstermektedir.

Bakış açısı: Makalenin bilgi üreticisinin, aracının, kullanıcının veya eğitimcinin bakış açısı ile yazıldığını ifade eden bir terimdir.

Bilimsel olmayan makale: Tartışma, bibliyografik çalışma veya literatür incelemesinden oluşan makaledir.

Makale: Bir dergide yayımlanmak üzere, bir veya birçok kişi tarafından hazırlanan yazıdır.

Sosyal düzey: Makalenin kişisel düzey,örgütsel düzetoplümsal düzey,çoklu düzey veya başka düzeylerde ele alındığını gösteren düzeydir.

Yaklaşım: Makalenin hangi bakış açısı ile ve hangi düzeyde ele alındığını göstermektedir.

Bu terimler 4. Bölümde ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

I.7. KAYNAKLAR

Araştırmada yararlandığımız ve incelediğimiz kaynakların başında Türk Kütüphaneciliği (1985-1994) ve Rissalat Al-Maktaba'yı (1985-1994) saymak gerekir.

Ayrıca konuya ilişkin yayınları saptamak amacıyla incelediğimiz ve taradığımız kaynaklar şunlardır:

<u>Al-Bibliyografya Al-Wataniyya Al-Urduniyya</u>	(1979-94)
<u>Library and Information Science Abstracts</u>	(1969-95)
<u>Library Literature</u>	(1980-95)
<u>Rissalat Al-Maktaba</u>	(1965-94)
<u>Social Science Citation Index</u>	(1980-95)
<u>Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni</u>	(1952-86)

<u>Türk Kütüphaneciliği</u>	(1987-95)
<u>Türkiye Bibliyografyası</u>	(1955-91)
<u>Türkiye Makaleler Bibliyografyası</u>	(1952-91)

Araştırma raporunun yazımında H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü tarafından yayımlanan Yüksek Lisans ve Doktora/Sanatta Yeterlilik Tezleri Yazım ve Basım Yönergesi (1989)'ne uyulmuş, Karasar (1994)'ın Bilimsel Araştırma Yöntemi adlı kitabından yararlanılmıştır.

BÖLÜM II

TÜRKİYE VE ÜRDÜN'DE KÜTÜPHANECİLİK

II.A. TÜRKİYE

II.A.1. GENEL BİLGİLER

II. A.1.1. TARİHSEL BİLGİLER

Türkiye'nin nüfusu 62.154.000'dir. Yüzölçümü ise 814,500 km² dir.¹

Türkiye Cumhuriyeti 29.10.1925 tarihinde kurulmuştur. Kurulmadan önce Almanya, Avusturya müttefiki olarak I. Dünya Savaşında İmparatorluğu kaybetmiştir. Cumhuriyet döneminde önemli olaylar ise ülkenin 1974 yılında Kıbrıs hareketini yapması, 1960, 1980 yıllarında askeri darbelere sahne olmasıdır. Bu darbelerden sonra yeni anayasalar çıkarılmıştır.²

Yakın tarihe bakıldığında Türkiye 1991'de Irak'ı Kuveyt'ten çıkaran müttefiklere katılmış, savaşın sonu milyonlarca Kürt mülteci Irak sınırından Türkiye'ye sızmıştır.⁵

II. A. 1.2 EKONOMİK FAKTÖRLER

Türkiye'nin ekonomisi çoğunlukla endüstri ürünlerine dayanmaktadır. Bunlar demir, çelik, makineler, metal, arabalar, işlenmiş yiyeceklerdir. Temel

¹ "Turkey" The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation (1995), 828.

² "Turkey" The Statesmans Yearbook: Statistical and Historical Annual of the States of the World 1964- London, MacMillan. (1993) 1292.

³ "Turkey" The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation (1995) 828.

ürünleri ise tütün, tahıl, pamuk, arpa, mısır, meyvalar, patates, şeker kamışı. Mineralleri: Krom, civa, bakır, kömür. Diğer kaynakları: yün, ipek, ormancılıktır. Topraklarının % 50'u verimlidir. Büyük baş hayvanlar ve koyunlar önemli hayvanları arasındadır.⁴

II.A.1.3 KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Türkiye için kültürel değişim ve modernizasyon üç aşamadan geçmiştir. Birincisi, Bizans döneminin bitmesiyle yapılan Türk Fetihleri, ikincisi Tanzimat dönemi üçüncüsü İstiklal harbinin sonuçlanmasından sonra olmuştur. Ancak en önemlisi 1925 yılında Cumhuriyetin ilanıyla gelen değişimdir. Böyle bir değişimde devletin hukuk sistemi dini temellerden, laik temellere oturtulmuştur. Batılılaşma ile birlikte köklü yenilikler getirilmiştir. Yeniliklerin en önemlisi 1928 yılında kabul edilen latin alfabesinin kullanılmasıdır. O zamana kadar Türk dili Arap ve Fars kültüründen çok etkilenmiştir.⁵

II. A.1.4 EĞİTİMSEL FAKTÖRLER

1990 İstatistiklerine göre Türkiye'de okuma yazma oranı % 81'dir.⁶ Eğitim veren kurumlar rakamlarla şöyledir: Haziran 1995 yılı itibariyle Türkiye'de 52 devlet ve 5 özel üniversite bulunmaktadır (Çelik, 1995:241). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar 75.200'dür (Önal, 1995: 225).

II. A.1.5 KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI

Türkiye'de 5,6 kişiye bir televizyon, 8,5 kişiye bir radyo, 5,7 kişiye bir

⁴ "Turkey" The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation (1995). 828.

⁵ "Turkey, Libraries in", Encyclopedia of Library and Information Science. XIII (1971), 223-224

⁶ "Turkey" The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation (1995). 828

telefon düşmektedir⁷ .

II. A.2 TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANELER

Türkiye'de kütüphaneleri beş kategoriye ayırmak mümkündür. Bunlar

1) Halk; 2) Milli; 3) Üniversite; 4) Okul; ve 5) Araştırma kütüphaneleridir.

II. A.2.1 OKUL KÜTÜPHANELERİ

Türkiye'de 1924 yılında Tevhid-i Tedrisat Kanununun çıkarılmasıyla okullar Milli Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır (Önal, 1995: 255).

"Okul kütüphaneleri" terimi ise mesleki, teknik ve genel amaçlı liseleri kapsamakta ve 7000 kütüphane içermektedir (Akbulut and Atılğan,1995:87).

Türkiye'de okul kütüphanelerinin uzun bir geçmişi vardır. Ancak son yirmi yılda gösterilen çabalara rağmen, okul kütüphaneciliği konusundaki başarı kısmi olmuştur. Bu başarı personel, kaynaklar, hizmetler ya da binalar düzeyinde minimum düzeye bile ulaşmamıştır. Okul Kütüphaneleri eğitim sisteminin tamamlayıcı bir unsuru olmaktan uzaktır (Önal, 1995:257).

II. A.2.2 HALK KÜTÜPHANELERİ

Türkiye'de halk kütüphaneleri Kültür Bakanlığı Kütüphaneler Genel Müdürlüğüne bağlıdır. 1995 yılındaki halk kütüphanelerinin toplam sayısı 1194'tür. Bu kütüphanelerdeki kitap sayısı on milyonun üzerindedir. 1994 yılında ödünç verilen kitap sayısı 4.111.276'dır. Aynı yılda kullanıcı sayısı 1.051.664'tür. 1995 yılı itibariyle halk kütüphanelerinde çalışan kütüphaneciler, tüm çalışanların % 11' ini teşkil etmektedir (Kaygusuz, 1995: 249-254).

⁷ "Turkey". The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation. (1995).828

II. A.2.5 MİLLİ KÜTÜPHANE

Milli Kütüphane 2.4.1946 tarihinde, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Yayınlar Müdürlüğünün küçük bir odasında kullanma aşamasına geçmiştir. başlamıştır. Kısa bir süre içinde 8000 kitap bu küçük odada toplanmıştır. Türk Milli Kütüphanesi 16.8.1948 yılında hizmete açılmıştır. 1985 yılında yeni binasına taşınmıştır (Büyüklimanlı, 1995: 255).

Milli Kütüphanenin görevleri şöyle sıralanmaktadır:

- 1- Türkiye'nin içinde ve dışında yayımlanan Türkiye ile ilgili her türlü materyal ve dokümanı elde etmek.
- 2- Elde edilen tüm materyallerin teknik işlemlerini yapmak ve onlara ulaşımı sağlamak.
- 3- Bibliyografyalar ve kataloglar geliştirmek ve yayımlamak.
- 4- Ülke içinden ve dışından bilgi ihtiyaçlarının karşılanmasını kolaylaştırmak için, bilgi ağları kurmak.
- 5- Kütüphanecilik alanındaki gelişmeleri takip etmek ve ülke dışındaki kütüphane ve bilgi merkezleriyle etkin bir işbirliği yaparak, ülke dışındaki kütüphane sistemleri hakkında bilgi sahibi olmak.
- 6- Türk kütüphanelerine önderlik etmek"tir (Büyüklimanlı, 1995:255).

Milli Kütüphane'nin bilgisayara dayalı bilgi sistemi 18.10.1993 tarihinde halkın kullanımına açılmıştır (Büyüklimanlı, 1995: 257).

II. A.3 TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ

Türk Kütüphaneciler Derneği 19.11.1949 tarihinde kurulmuştur. Derneğin 39 Şubesi ve 1500 üyesi vardır. Ancak 1961-1995 yılları arasında 27 şubesi kapanmıştır. Böylece Türk Kütüphaneciler Derneği 600 üyesini kaybetmiştir. Dernek 31 yıldan beri kütüphane haftası düzenlemektedir. 1952'den bu yana

Türk Kütüphaneciliği (TK) dergisini (Eski adı Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (TKDB) üç aylık olarak çıkarmaktadır. Dernek 1951 yılından beri de IFLA'nın üyesidir (Tonta, 1995: 281-285).

II.A.4 TÜRKİYE'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ

Türkiye'de kütüphanecilik eğitimi dört kategoride incelenebilir: Bunlar 1) Kütüphanecilik kursları; 2) Lise ve lisans öğrencilerine verilen eğitim; 3) Hizmet-içi eğitim; ve 4) Üniversite düzeyinde verilen kütüphanecilik eğitimidir.

1. Kütüphanecilik kursları:

1925 yılında Fehmi Ethem Karatay Paris'te kütüphanecilik eğitimi gördükten sonra, Türkiye'de ilk kütüphanecilik kursunu açmış ve 30 kütüphaneci mezun etmiştir. Bundan on yıl sonra Josef Stummvoll başka bir kurs düzenlemiştir. Bundan 6 yıl sonra üniversite düzeyinde bir kurs Milli Kütüphane kurucusu Adnan Ötüken tarafından düzenlenmiştir. 1952 yılına kadar devam eden kurslarda geleneksel konular (örneğin kataloglama, bibliyografya, Osmanlıca v.b) okutulmuştur.(Atılğan,1995:265-267)

2- Lise ve Lisans öğrencilerine verilen kütüphanecilik eğitimi:

Gazi Eğitim Enstitüsünde pedagoji ve edebiyat öğrencilerine haftada iki saatlik eğitim verilmiştir. 1960 yılından sonra bu eğitim programının bir kısmı lise öğrencilerine uygulanmıştır. Son birkaç yıl içinde Milli Eğitim Bakanlığı Lise müfredatına kütüphanecilik derslerini seçmeli ders olarak koymuştur.

3- Hizmet-İçi Eğitim

Bu eğitim teknolojik gelişmeleri takip etmek ya da eğitilmemiş kütüphane personeline eğitim vermek amacıyla düzenlenmiştir.

4- Üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitimi.

Ankara Üniversitesinde 1952, İstanbul Üniversitesinde 1964, Hacettepe Üniversitesinde 1972 yılında yüksek lisans, 1974 yılında kütüphanecilik lisans eğitimi verilmeye başlanmıştır. Bu üniversitelerde son yıllarda Arşiv-Dokümantasyon ve Enformasyon anabilim dalları açılmıştır. Marmara Üniversitesinde 1988-1989 yılında Arşiv Bölümü açılmıştır (Atılğan,1995: 265-267).

II. A. 5 KÜTÜPHANECİLİK DERGİLERİ

Türkiyede iki kütüphanecilik dergisi yayımlanmaktadır. Bunlardan birincisi 3 aylık olarak 1952-1986 yılları arasında yayımlanan Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni' dir. 1987'den başlayarak bu dergi, Türk Kütüphaneciliği başlığı altında yayınına devam etmektedir. Bu derginin bir çok dizini hazırlanmıştır. En günceli 1952-1992 yıllarını kapsayan dizindir(Yontar,1995:59-40) Bu dergi ilerideki bölümlerde ayrıntılı olarak incelenmektedir.

İkincisi, İstanbul Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tarafından düzensiz olarak 1987'den beri yayımlanmakta olan Kütüphanecilik Dergisi'dir. Şimdiye kadar sadece 5 cildi çıkmıştır (Yontar, 1995: 59-40).

II.B. ÜRDÜN

II B.1 GENEL BİLGİLER

II.B.1.1 TARİHSEL BİLGİLER

Ortadoğuda bir ülke olan Ürdün'ün nüfusu 5.961.000'dir. Yüz ölçümü 89,610 km² dir.

Ürdün'ün yakın tarihine baktığımızda; Ürdün 1917 yılına kadar Osmanlı İmparatorluğunun bir parçasıydı. Osmanlı yönetimine geçmeden önce, 7. yüzyıldan itibaren Emeviler ve sonra Abbasiler yönetimindeydi.

I. Dünya Savaşından sonra İngilizlerin bir güç olarak ortaya çıkmasıyla, Ürdün, İngilizlerin mandasına geçmiştir. Londra'da 22 Mart 1946 yılında imzalanan bir anlaşmaya göre Ürdün bağımsızlığına kavuşmuştur. 25 Mayıs 1946'da Emir Abdullah, kral olarak ülkeyi yönetmeye başlamıştır. 17 Haziran 1946 yılında imzalanan anlaşma sonucu bu bölgenin adı 1949 yılında "Ürdün Haşimi Krallığı"na çevrilmiştir.

Filistin'in Batı Şeriasi 1967 yılına kadar Ürdün Haşimi Krallığı'nın Yönetimi altındaydı. Ancak İsraililerin Batı Şeriyayı Haziran 1967 yılında işgal etmesiyle, bu bölge Ürdün hükümetinin kontrolünden çıkmıştır.⁸

14 Aralık 1995 tarihinde barış anlaşması için bir çerçeve hazırlanmıştır. 25 Temmuz 1994'te Ürdün ile İsrail arasındaki savaş durumu son bulmuştur.⁹

⁸ "Jordan" The Statesmans Yearbook, Statistical and Historical Annual of the States of the World 1864- London: MacMillan. (1993). 844.

⁹ "Jordan" The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation. (1995), 790.

II.B. 1. 2 EKONOMİK FAKTÖRLER

Ürdün'ün ekonomisi bir dereceye kadar endüstriye dayanmaktadır. Endüstri ürünleri arasında tekstil, çimento ve yiyecekler sayılabilir. Temel ürünleri ise, tahıl, zeytin, meyva ve sebzelerdir. Madenleri ise, fosfattır. Verimli toprakları yüzölçümünün %4'ünü teşkil etmektedir.¹⁰

II.B. 1. 3 KÜLTÜREL FAKTÖRLER

19. Yüzyılda Mısır, Suriye, Filistin ve Ürdün kültürel canlanmaya sahne olmuştur. 1798'de Napoleon Bonaparte'in Mısır'ı ve Suriye'nin bir kısmını geçici olarak işgal etmesiyle, doğuda değişim rüzgarları esmeye başlamıştır. Eğitilmiş yeni bir kuşak ortaya çıkmış ve Ürdün'de kültürel görünüm değişmeye başlamıştır. Filistin ve Ürdün'de kişilere ait birçok özel kütüphane kurulmuş ya da yeniden düzenlenmiştir.¹¹

II. B.1. 4 EĞİTİMSEL FAKTÖRLER

1989 istatistiklerine göre Ürdün'de okur yazarlık oranı % 71'dir¹². Ürdün'deki eğitimsel faktörleri gösterecek rakamlara gelince; liseden sonra çeşitli alanlarda eğitim veren Toplum Kolejlerinin sayısı 55'tür (Al-Qawasmek, 1993 :20). Okul sayısı ise 495'tür (Al-Qawasmeh, 1995: 29)

II. B.1.5 KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARI

¹⁰ "Jordan", The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation (1995), 790.

¹¹ "Jordan.Libraries in". Encyclopedia of Library and Information Science. X (1971), 301.

¹² "Jordan" The World Almanac and Book of Facts. New York: Funk and Wagnalls Corporation (1995), 790.

595 Arapça , 488'i İngilizce olmak üzere toplam 1081'dir. Ürdün'de bakanlıklara bağlı başka halk kütüphaneleri de mevcuttur (Al-Amad, 1990:20-25). Ürdün'de yabancı kültür heyetlerine bağlı kütüphaneler de bulunmaktadır. Bunlardan İngiliz Kültür Heyeti Kütüphanesi 1948, Amerikan Kütüphanesi 1965, Fransız Kültür Kütüphanesi 1964, Rus Kütüphanesi 1971, İspanyol Kütüphanesi ise 1980 yılında kurulmuştur.

II. B. 2. 3 ÖZEL KÜTÜPHANELER

Ürdün'de bu kütüphane türünün ilk ortaya çıkışı 1950 yılına rastlar. Birçok Arap ve uluslararası örgütün Ürdün'de faaliyetlerini yürütmelerinden dolayı özel kütüphanelerin sayıları son yıllarda hızla artmıştır. Bu kütüphanelerden bazıları şunlardır: Arap Madencilik Şirketinin Bilgi Belge Kütüphanesi (1976), Arap Standartlar Enstitüsü Kütüphanesi (1980), Arap İdari Bilimler Örgütü Kütüphanesi (1980), Arap Ziraat Örgütü Kütüphanesi (1976). Özel kütüphanelerin en önemlisi 1980 yılında kurulan İslam Uygarlığı Araştırmaları diğer adıyla (Al-i Beyt) kütüphanesi ile 1970 yılında kurulan Krallık Bilimsel Kütüphanesidir. Bu kütüphane bilim ve teknoloji konusunda uzmanlaşmıştır. Uluslararası bilgi bankalarına çevrimiçi olarak bağlıdır. Bunların dışında Ürdün'de bakanlıklara bağlı kütüphaneler, hastane kütüphaneleri, gazete arşivleri, ticari video kütüphaneleri ve mesleki eğitim kurumlarına bağlı kütüphaneler bulunmaktadır (Al- Qawasmeh,1995: 51-52).

II- B.2.4 AKADEMİK KÜTÜPHANELER

Ürdün'deki akademik kütüphaneleri ikiye ayırmak mümkündür. Bunlar üniversite kütüphaneleri ile toplum koleji kütüphaneleridir.

II- B. 2. 4.1 ÜNİVERSİTE KÜTÜPHANELERİ

1990'lara gelinceye kadar Ürdün'de dört devlet kütüphanesi bulunuyordu. 1990'ların başlarından bu yana devlet ve özel üniversite sayısı 12'ye çıkmıştır (Al-Qawasmeh, 1995:20).

Ürdün Üniversitesi Kütüphanesi, ülkedeki en büyük kütüphanedir. 1962'de üniversitenin açılmasıyla birlikte kurulmuştur. Alanı 10500 m² dir. Arapça ve İngilizce kitap koleksiyonu 409417'dir. 1120 Arapça, 890 İngilizce süreli yayına abonedir (Al-Qawasmeh, 1995:21).

Al-Yarmouk Üniversitesi Kütüphanesi ülkede otomasyona geçmiş ilk kütüphanedir: 10.000 m² üzerinde kurulan bu kütüphanenin Arapça kitap koleksiyonu 110.000, İngilizce kitap koleksiyonu 125.000 dir. Abone olduğu 1065 dergiden 905'i İngilizce, diğerleri Arapçadır (Al-Qawasmeh, 1995:22).

1981 yılında kurulan Mu'ta Üniversitesi Kütüphanesi 2000 m² üzerinde kurulmuştur. 45000'i Arapça toplam 170.000 kitabı vardır. 550 İngilizce, 100 Arapça süreli yayına abonedir (Al-Qawasmeh, 1995: 22).

1986'da kurulan Bilim ve Teknoloji Üniversitesi 4000 m² üzerinde kurulmuştur. Çoğu İngilizce olmak üzere 52.069 kitabı vardır. 430 dergiye abonedir (Al-Qawasmeh, 1995: 22).

1990 yılında kurulan bir özel üniversite ve 1991 yılında kurulan dört özel üniversite kütüphanesi hakkındaki veriler koleksiyon sayısından ve kurulduğu yerin yüzölçümünden öteye gitmiyor. Bu kütüphanelerin koleksiyonları 20.000 ile 35000 arasında değişmektedir. Abone oldukları dergi sayısı ise 60 ile 160 arasındadır. İki kütüphane 5500 m², iki kütüphane de 1500 m²'lik bir alan üzerinde kuruludur (Al-Qawasmeh, 1995:22).

II. B.2. 4. 2 TOPLUM KOLEJİ KÜTÜPHANELERİ

Ürdün'de Toplum Kolejlerinin sayısı 55'tür. Kurulan ilk Toplum Koleji 1952-55 öğretim yılında eğitim vermeye başlamıştır. Bir Toplum Koleji Kütüphanesi ortalama 225,57 m² üzerine kurulmuştur. Bir kütüphanede ortalama 10523,05 kitap, 29,69 dergi bulunmakta olup, kütüphane 2.2 gazeteye abonedir. Ancak bu kütüphanelerin hizmetleri yetersizdir (Al-Qawasmeh, 1991:44).

II. B.2. 5 MİLLİ KÜTÜPHANE

Ürdün'de Milli Kütüphane kurulmadan önce 1975 yılında Ulusal Belge Merkezi, 1977 yılında Ulusal Belge ve Kütüphaneler Müdürlüğü kurulmuştur. 1990 yılında Kültür Bakanlığınca Ulusal Belge ve Kütüphaneler Müdürlüğü feshedilerek yerine Milli Kütüphanenin kurulmasına karar verilmiştir (Al-Qawasmeh, 1995:55).

Milli kütüphanenin görevleri şöyle sıralanmaktadır:

1. Ulusal kültür, Arap kültürü, Arap İslam uygarlığı kültürü ile ilgili kitap yazma, süreli yayın, fotoğraf, kayıtlar, filmler v.b. toplayıp korumak.
2. Telif hakkı kanunu çerçevesi içinde derleme merkezi görevini üstlenmek.
3. Güncel ulusal bibliyografyaları ile geriye dönüşlü bibliyografyaları çıkartmak.
4. Hediye ve değişim programını uygulamak ve bu konuda uluslararası ve Arap kurum ve kütüphaneleriyle anlaşmalar yapmak.
5. Yayın sırasında kataloglamayı yapmak.
6. Bibliyografik kaynakların kullanımını kolaylaştırmak ve veri tabanlarına ulaşmayı gerçekleştirmek için girişimlerde bulunmak.
- 7- Kullanıcılara gereken yardımı yapmak.

- 8- Ulusal düzeyde ödünç verme ve fotokopi işlemlerini kolaylaştırmak ve bunu Arap ülkeleri ve uluslararası düzeyde gerçekleştirmek.
- 9- Kütüphanelerin durumunu düzeltmek için, kütüphanecilik yasaları konusunda önerilerde bulunmak.
- 10- Konu bibliyografyaları ve katalogları yayımlamak.
- 11- Kütüphaneler ve bilgi merkezleri konusunda araştırma yapan kurumlarla işbirliği yapmak
- 12- Kütüphanelere ve bilgi merkezlerine danışmanlık yapmak.
- 13- Kütüphanecilik standartları koyup uygulamak
- 14- Kütüphanelerle ilgili konferans ve paneller düzenlemek.
- 15- Ürdün içinde ve dışında sergiler açmak.
- 16- Arap, İslam, yabancı ülkelerin milli kütüphaneleriyle işbirliği yapmak"tır (Al-Qawasmeh, 1995: 53-54).

II.B.3. ÜRDÜN KÜTÜPHANELER DERNEĞİ

Ürdün Kütüphaneler Derneği 1965 yılında kurulmuştur. Dernek, kütüphane çalışanlarına eğitim vermek, bunu kurslarla ya da başka yollarla gerçekleştirmekle yükümlüdür. Derneğin genel amacı ise Ürdün'de kütüphanecilik mesleğini yükseltmektir (Al-Ezeb, 1994:4).

Dernek üyelerini beş kategoriye ayırmaktadır. Bunlar.

1- Şeref Üyeleri: Derneğin amaçlarının gerçekleşmesinde büyük hizmetler verme şerefini haiz olanlar.

2- Çalışan üyeler: Ürdünlü olup, kütüphanecilik, dokümantasyon ve arşiv konusunda eğitim görmüş olanlar. Şimdiki sayısı 586 dır.

3- Kurumsal üyeler: Bunlar kütüphaneler, bilgi ve dokümantasyon merkezleri ve arşivlerdir. Sayıları 141'dir.

4- Destekleyici üyeler: Oy verme, seçilme hakkına sahip olmayan kişiler ve kurumlardır. Sayıları 219'dur.

5- Mektupla üyeler: Ürdünlü olmayan kişi ve kurumlardır. Sayıları 107'dir (Al-Ezeb, 1994:5-6).

II. B.4 ÜRDÜN'DE KÜTÜPHANECİLİK EĞİTİMİ

Ürdün'de kütüphanecilik eğitimi 1964'ten bu yana Ürdün Kütüphaneler Derneğinin verdiği kurslarla yürütülmektedir. Bu kurslar birkaç gün ile birkaç ay sürmekte ve belli bir konuyu ya da birçok konuyu kapsamaktadır (Al-Ezeb, 1994:8).

Ürdün'deki Kütüphanecilik eğitimini iki aşamaya ayırmak mümkündür:

1- 1964-1976 yılları arasında, kurslarla verilen kataloglama, sınıflama, müracaat kaynakları ve benzeri klasik konuların verildiği dönemdir. Bu dönemde bu kurslardan 500 kişi mezun olmuştur.

2- 1976-1994 yılları arasında düzenlenen kurslarla daha spesifik konularda eğitim verilmiştir. Düzenlenen toplam 49 kurstan 2002 kişi mezun olmuştur (Al-Ezeb, 1994: 9).

Kütüphanecilik eğitiminin Ürdün'de üniversite düzeyinde okutulmaması, mesleğe bağlı ve nitelikli kişilerin yetiştirilmemesine neden olacaktır. Bu eğitimin üniversite düzeyinde okutulmamasının başlıca nedeni, ülkede bu konuda sadece 6 dokyoralı kütüphanecinin bulunmasıdır (Qandil, 1995:19).

II.B.5 KÜTÜPHANECİLİK DERGİLERİ

Ürdün'de kütüphanecilik alanında tek yayın organı olan Rissalat Al-Maktaba üç aylık bir dergidir. Ekim 1965 yılında çıkmaya başladığında temel amacı kütüphanecilik eğitimi vermektir. Bu alandaki Arapça dergilerin en uzun ömürlüsüdür. Bu yıllarda iki sayıyı bir fasikülde çıkartma zorunluluğu vardır. Ancak hiçbir zaman çıkarılması durdurulmamıştır. Derginin iki toplu dizini bulunmaktadır. Dergi 1966'daki ikinci sayısından itibaren İngilizce öz içermiştir. ve LISA'da yer almaya başlamıştır (İtayem, 1988:12).

Dergi ilerideki bölümlerde daha ayrıntılı olarak incelenmektedir.

BÖLÜM III

İÇERİK ANALİZİ VE LİTERATÜR İNCELEMESİ

Literatür incelemesine geçilmeden önce içerik analizi yönteminin ne olduğunu, ne zaman ortaya çıktığını ve hangi disiplinlerde kullanıldığını anlatmakta yarar vardır.

İçerik analizinin birçok tanımı yapılmıştır. Bunlardan bazıları şöyle sıralanabilir. "Metin içindeki belirli özellikleri sistemli ve yansız olarak ortaya koymak ve bundan sonuçlar çıkartmak"¹⁴. "Basılı ve görsel-işitsel materyallerin içerdiği paragraflar,cümleler, temalar, kavramlar ve kelimelerin objektif bir analizini gerçekleştiren işlem" (Busha and Harter,1980:172). "İletişimin içeriğini açık, objektif, sistematik ve niteliksel tanımlamasını yapan bir araştırma yöntemi" (Krippendorff, 1980: 21).

İçerik analizi yöntemi ilk kez 18. yüzyılda İsveç'te basılı materyallerin niteliksel bir analizini yapmakla başlamıştır.

Dovring 1954 - 1955 yılında 90 şarkı içeren yazarı belli olmayan "Siyon şarkıları" isimli kitabın analizini yapmıştır. Dovring sansüre uğramış bu kitabın tehlikeli fikirleri içerip içermediğini araştırmak istemiştir (Krippendorff, 1980 : 15).

Ancak Krippendorff (1980)'e göre içerik analizi terimi 1930'lardan bu yana kullanılmaktadır.

¹⁴"Content Analysis". Encyclopedia of Library and Information Science. V (1971) 636.

İçerik analizi felsefe, edebiyat, kitle iletişim, eğitim, antropoloji, linguistik, sosyal psikoloji, bilgi sosyolojisi, politika ve iletişim gibi sosyal bilimlerde kullanılmaktadır (Krippendorff, 1980:9).

Yaptığımız taramalarda içerik analizinin Krippendorff'un saydığı disiplinlerden başka gazetecilik ve kütüphanecilik alanlarında da kullanıldığı görülmüştür.

İçerik analizi yöntemi kütüphanecilik alanında 1980'li yılların başında belirgin bir biçimde kullanılmaya başlanmıştır. Bu konuda ilk çalışmalar Peritz, Nour, Feehan ve Atkins adlı yazarlar tarafından yapılmıştır. Tüm bu çalışmalar kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerin içerik analizinden ibarettir (Kumpulainen, 1991 : 59).

Tarama sonucunda elde ettiğimiz yabancı ve yerli çalışmaların kısa özetleri ve içerik analizi ile ilgisi aşağıda verilmektedir.

III. 1 İÇERİK ANALİZİ ÇALIŞMALARI

III. 1.1 YABANCI ÇALIŞMALAR

1987' de yapılan bir araştırmada Çin'de kütüphanecilik literatürünün içerik analizi yapılmıştır. Araştırmacıya göre uluslararası değişim, kütüphanecilik dergilerinin sayılarının artması kütüphanecilik kurumunun kurulması gibi nedenler, kütüphanecilik eğitimini, profesyonel faaliyetleri ve iletişimi etkilemiştir. Bu çalışmada, 1985 yılı için, Çin'de üç kütüphanecilik dergisi incelenerek mesleki ve bilimsel iletişimin karakterleri ortaya çıkarılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, batıda kütüphanecilik hakkında yazılanlarla karşılaştırılmış ve Çin'de kütüphaneciliğin sürekli bir gelişme içinde olduğu sonucuna varılmıştır.

(Cooper, 1987: 194 -202). Bu çalışmada içerik analizinden başka karşılaştırma da yapılmıştır. Böylece bilimsel bir yolla Çin'de kütüphaneciliğin sürekli geliştiği kanıtlanmıştır.

1988'de ABD'de yapılan bir çalışmada ise 1975 - 1984 yılları arasında 9 kütüphanecilik dergisinde yayımlanan araştırmaların konu yönelimleri araştırılmıştır. Araştırmaların niteliksel analizinin yapılması amaçlanmıştır. Yapılan içerik analizi sonucu 58 konu tespit edilmiştir. Bu konular kütüphane yönetimi gibi popüler konulardan başlayarak kütüphane bütçesi gibi pek popüler olmayan konulara kadar uzanmıştır. Araştırmacı ihmal edilmiş ancak önemli olan konuları ortaya çıkararak, kütüphanecilik mesleği hakkında neler yapılması gerektiğini vurgulamıştır (Atkins, 1988:653-658). Atkins' in çalışmasında sadece konusal analiz yapılmakla yetinilmiştir .

1988 yılında yapılan başka bir çalışmada ise Library Trends'in 1952 - 1986 yılları arasındaki sayıları, yazarlık konusal içerik ve cilt indeksleri açılarından incelenmiştir. Yazarlık konusunda, yayımlanan makalelerin onda dokuzunun tek yazarlı, onda birinin ise iki veya daha fazla yazarlı olduğu görülmüştür. Yazarların giderek kütüphaneci yerine kütüphanecilik okulu öğretim üyeleri ve diğer meslek mensupları olduğu tespit edilmiştir. Konulara gelince, 11 sayı akademik kütüphanelere, 12 sayı halk kütüphanelerine, 2 sayı özel kütüphanelere , 4 sayı okul kütüphanelerine ayrılmıştır. Library Trends 'in geçmiş ve şimdiki durumu karşılaştırılarak benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkarılmıştır. Derginin ilk beş sayısı (1-5, 1952-1957) ile son beş sayısı (50-54, 1980-1986) karşılaştırılmıştır. Derginin ilk sayılarında kullanılan genel yaklaşım son sayılarına kadar başarıyla sürdürülmüştür. Cilt indekslerine gelince , sadece dokuzuncu cildin indeks içermediği tespit edilmiştir (Auld, 1988: 855-868).

Bu çalışmada önceki çalışmalardan farklı olarak konu ve yazarlardan başka cilt indeksleri konusunda bilgi toplanmıştır.

1990 yılında yapılan bir çalışmada ise, kütüphanecilik araştırmalarında içerik analizi yönteminin nasıl kullanıldığı araştırılmıştır. Böyle bir çalışmada içerik analizi yönteminin kütüphanecilikte bir çok problemi çözmek için kullanıldığı ortaya çıkarılmıştır. İncelenen araştırmalarda içerik analizinin metodoloji olarak doğru kullanılmadığı ortaya çıkarılmıştır. Bazı araştırmalarda yöntemin nasıl uygulandığı hiç belirtilmemiştir (Allen and Reser, 1990:251-262). Allen ve Reser'in çalışmasında bir araştırma yönteminin doğru kullanılıp kullanılmadığı içerik analizi yapılarak araştırılmıştır.

1990 yılında Finlandiya'da yapılan başka bir çalışmada ise kütüphanecilik makalelerinin içerik analizi yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı kütüphanecilikteki uluslararası araştırmaların nasıl bir konusal dağılım gösterdiklerini ve bu konuların hangi yaklaşım ve metodlarla ele alındıklarını saptamaktır. Çalışmanın örneklemini, 1985 yılında 37 temel dergide yayımlanan 855 makale oluşturmuştur. Dergi makaleleri, konu, yaklaşım ve metodu kapsayan 11 değişken açısından incelenmiştir. Makalelerin % 54'ü araştırma makalesi olarak, % 46'sı ise bilimsel olmayan mesleki makale olarak değerlendirilmiştir. Araştırma makalelerinin % 50'u kütüphane hizmetleri, bilgi depolama ve erişimi konularındadır. Bilgi arama konusunu ele alan makaleler toplam makalelerin % 6, bilimsel iletişim konusunu ele alan makaleler ise % 7' sini teşkil etmiştir. Ampirik araştırma stratejisi makalelerin % 56 'sında kullanılmış olup, bunların % 22' sinde betimleme yöntemi kullanılmıştır.

Makalelerin % 25'ünde tartışma uygulanmıştır.Yüzde 15'inde sistem analizi, tanımlama ve tasarım ele alınmıştır (Jarvelin and Vakkari, 1990: 595-421).

Jarvelin ve Vakkari'nin çalışması, araştırmamız için çok önemli olmuştur.çünkü bu çalışmada içerik analizi yapılan makaleler birçok değişken açısından incelenmiştir. Biz de araştırmamızda aynı değişkenleri kullanmayı tercih ettik. Ayrıca ilerideki bölümde tanımlı yapılan "bakış açısı", "sosyal düzey" gibi kavramlar bu çalışmaya dayandırılarak açıklanmıştır.

1991 yılında ABD'de yapılan bir araştırmada 16 kütüphanecilik dergisi incelenmiştir. Bu çalışmada makale yazarları çeşitli açılardan ele alınmıştır (cinsiyet, meslek, bağlı bulunduğu kurum ve yerleşim yeri). Ayrıca işlenen konuların analizi yapılmıştır. Araştırma metodolojisi ve makalelerin uzunluğu incelenmiştir. Makalelerin %47.85 'ü (961) erkek yazarlar, % 52.17'si (1.048) kadın yazarlar tarafından yazılmıştır. Kütüphanecilik mesleğinin en çok kadınlar tarafından icra edilen bir meslek olması gerçeği kanıtlanmış olmasına rağmen, bazı konularda erkeklerin ve kadınların yazılarının sayısı aynıdır. Özellikle özel kütüphanecilerin yazıları. Cinsiyetin makalenin araştırma makalesi olması ya da olmamasına etkisi olmadığı görülmüştür. Akademik kütüphanecilerin yazıları bütün makalelerin %61'ini oluşturmuştur. Kütüphanecilik bölümlerinde çalışanların katkısı en çok olmuştur. Makalelerin çoğu profesörler ve yardımcı doçentler tarafından yazılmıştır. ABD'nin kuzey doğusu ve orta batısındaki yazarların katkısı daha fazla olmuştur. Araştırma makalelerinin sayısının giderek artmakta olduğu ve betimleme yönteminin en sık kullanılan yöntem olduğu görülmüştür. En çok işlenen konular ise sırasıyla otomasyon, yönetim ve kataloglamadır (Buttlar,

1991:58-55). Buttlar'ın çalışmasında daha çok sayısal veriler üzerinde durulmuştur (örneğin kaç yazar erkek, kaç yazar kadın gibi).

1991'de Finlandiya'da yapılan başka bir araştırmada ise 1975 yılındaki kütüphanecilik araştırmalarının analizi yapılmıştır. Otuz temel kütüphanecilik dergisinde çıkan 652 makale, çalışmanın verilerini oluşturmuştur. İçerik analizi uygulanarak, makaleler 10 değişken açısından incelenmiştir. Değişkenler makalelerin konuları, metodları ve yaklaşımları ile ilgilidir. Makalelerin %56.80'i (359 makale) araştırma makalesi, 245,20'si (275 makale) bilimsel olmayan mesleki makale olarak sınıflandırılmıştır. 1975 yılında kütüphanecilikte en sık işlenen iki konu, kütüphanecilik hizmetleri ve bilgi erişimi ve depolamasıdır. Bu iki konuyla ilgili olarak yayımlanan araştırmalar, toplam araştırmaların %50'sinden fazlasını teşkil etmiştir. Bilgi arama, bilgi ihtiyacı ve bilimsel ve profesyonel iletişim konuları nadiren ele alınmıştır. En sık kullanılan araştırma yöntemi betimleme yöntemidir. Birçok makalede sözel tartışma (verbal argumentation) yer almaktadır. Niteliksel araştırma çok az kullanılmıştır. Kütüphanecilik dergilerinde hem araştırma, hem de profesyonel makaleler yazılmıştır. Makaleler en çok kütüphanecinin bakış açısıyla yazılmıştır (Kumpulainen, 1991: 59-76). Kumpulainen'in çalışması makalelerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi bakımından en çok yararlandığımız makalelerden birisi olmuştur.

1991 yılında yapılan ABD'de başka bir çalışmada ise Association of College and Research Libraries ACRL'in 2., 5., 4. konferansına sunulan çalışmalar incelenmiştir. İlk konferansa sunulan çalışmaların üçte birinin araştırma raporları olduğu görülmüştür. Ondan sonraki çalışmaların daha fazla araştırma raporu içerdiği hipoteziyle yaklaşılmıştır. Çünkü ACRL, üyelerinin araştırmalarını fazlalatacak faaliyette bulunuyordu. İlk konferans raporları temel alınarak bunlar diğer konferansların raporlarıyla karşılaştırılmış ve

araştırma raporlarında giderek bir azalma kaydedildiği tespit edilmiştir. (Snelson and Talar, 1991: 467-472).

1992'de ABD'de yapılan bir çalışma ise, şimdiye kadar incelediğimiz tüm çalışmalardan farklıdır. Bu çalışmada makalelerin ne konuları, ne de araştırma stratejileri incelenmiştir. Çalışmada iş ilanlarında verilen okuyucu ve teknik hizmetler pozisyonları arasındaki fark incelenmiştir. Çalışmada 1988 yılında 480 kurumun verdiği ilanların çeşitli açılarından analizleri yapılmıştır. Bunlar ; bilgisayar kullanımı, yabancı dil bilgisi, iş tecrübesi, eğitim düzeyi ve verilecek maaştır. Çalışmanın sonucunda teknik hizmetler ilanlarında daha çok bilgisayar kullanımı, iş tecrübesi ve iyi derecede yabancı dil bilgisi istendiği ortaya çıkarılmıştır. Okuyucu hizmetleri ilanlarında daha iyi eğitim düzeyi istendiği ortaya çıkarılmıştır. Fakat teklif edilen okuyucu hizmetleri maaşlarının daha yüksek olduğu görülmüştür (Reser and Schuneman, 1992: 49-59). Bu çalışmanın sonuçları kendine bir uzmanlaşma alanı bulmak isteyenler için önemlidir.

III. 1.2. YERLİ ÇALIŞMALAR

Burada yerli terimi ile Türkiye ve Ürdün'de yayımlanmış makaleler kastedilmektedir.

Burada üç Türkçe çalışmadan bahsedilecektir. Bu çalışmalardan birisinde Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nde yayımlanan makaleler, bir diğerinde tezler incelenmiştir. IFLA'95'e sunulan bir bildiri ise daha önce sözünü ettiğimiz Jarvelin ve Vakkari'nin kullandığı değişkenler kullanılarak, Türkiye'de kütüphanecilik tezleri incelenmiştir.

Bu çalışmalardan ilkinde 1980 yılında Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nin 1952-1971 yılları arasında yayımlanan sayılarındaki makaleler içerik

ve yazar açısından incelenmiştir. Araştırmacının belirttiğine göre bu çalışmanın amacı, TKDB'de işlenen konular, bu bilgilerin veriliş biçimi ve düzeni, makalelerle yazarlar arasındaki ilişkiler, yazarların mesleki durum ve geçmişleri ve süreli yayın içindeki öteki bilgileri gözönüne sermek, ayrıca çalışma sonucu ortaya çıkan tablo ile TKDB'ye katkıda bulunmayan kütüphanecileri yazı yazmaya özendirmek ve yazarları değinilmemiş konulara yöneltmeye çalışmak olmuştur. Çalışmanın sonucunda ihmal edilmiş ancak önem verilmesi gereken konular ile dergiye katkıda bulunan ve bulunmayan yazarlar ortaya çıkarılmıştır (Çakın, 1980).

Master tezi olarak hazırlanan bu çalışmada TKDB'de yer alan makaleler konu ve yazar açısından incelenmiştir. Ayrıca dergiyle ilgili diğer tanımlayıcı bilgiler verilmiştir. (Örneğin makalenin öz verip vermediği, sayfa sayısı v.b gibi). Konular için belli bir sınıflandırma şeması kullanılmamıştır.

1985 yılında yapılan bir çalışmada ise Türkiye'de üniversite kütüphanecilik bölümlerinde 1958-1982 yılları arasında yapılan doçentlik, doktora ve bilim uzmanlığı tezlerinde kullanılan araştırma metodları, kişisel değerlendirmeler sonucu belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmacının tezinde kullandığını belirttiği metod ile kişisel değerlendirme ile saptanan metod karşılaştırılmıştır. Kütüphanecilik bilim dalında yapılacak olan araştırmalara belli amaçlara göre yön verebilmek için, bu alanda yapılan araştırmaların hangi konularda yoğunlaştığını, hangi metodların kullanıldığını gösteren bu çalışma, araştırmacıların hangi konulara yönelmesi gerektiğini göstermektedir (Altınörs, 1985)

1995'de IFLA 61. Genel Konferansına sunulan bir çalışmada, Türkiye'de 1958-1994 yılları arasında üç üniversite kütüphanecilik bölümünde

yapılan 110 tez incelenerek, kütüphanecilik araştırmalarının önemli problemlerini saptamak amaçlanmıştır. Araştırmada, tezlerde kullanılan veri toplama teknikleri, araştırma stratejileri, konuları ve kurumları gösterilmiştir. Araştırmanın bulguları şunu göstermiştir. 59 tezde kurumlara değinilmemiştir. Yani bilgi kaynakları, çeşitli teknikler vs. gibi konulara değinilmiştir. En çok işlenen konu yönetim ve planlama olmuştur. Metodoloji, kullanıcı eğitimi, bilgi dağıtım, bilgi yönetimi ve bilimsel ve profesyonel yayıncılık en az işlenen konular olmuştur. Kütüphane tarihi, bilgi erişimi, veri tabanları bilgi kullanımı, atıf analizi gibi konulara ise hiç değinilmemiştir. Tezlerde en çok betimleme yöntemi kullanılmıştır. Vaka incelemesi ise en az kullanılan yöntem olmuştur. En çok kullanılan veri toplama tekniği ise anket ve görüşme olmuştur (Yontar, 1995, 39-47). Bu çalışmada kullanılan değişkenler Jarvelin ve Vakkari'nin kullandıkları değişkenlerdir. Ancak makale için değil tezleri incelemek için kullanılmıştır.

Türkiye'de hem dergi makalelerinin hem de tezlerin içerik analizi yapılmıştır.

Ürdün'de üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitimi verilmediği için, tez yapılmamaktadır. LISA'dan yaptığımız taramada, dergi makalelerinin analizini yapan çalışmalar aranmış, ancak bulunamamıştır. Ürdün kütüphanecilik yayın organı olan *Rissalat Al-Maktaba* için bibliyometrik bir çalışma yapılmıştır. Bir yazarın kaç makale yazdığı, adına atıf yapılıp yapılmadığı v.s. gibi bilgiler verilmiştir. Çalışma 1965-1985 yıllarını kapsamıştır.

Bu bölümde literatür incelemesi yapılmıştır. İçerik analizinin tanımı, tarihçesi verildikten sonra, yabancı ve yerli çalışmalardan söz edilmiştir.

Araştırmaların çoğu makaleleri konu, araştırma yöntemi açılarından incelemiştir. Yabancı çalışmalarda otomasyon ve bilgi erişim konularının çok işlendiği, yöntem olarak betimleme yönteminin çok sık kullanıldığı saptanmıştır. Bundan sonraki bölümde bu çalışmalardan yararlanarak çalışmamızın nasıl yapıldığı anlatılmaktadır.

BÖLÜM IV.

ARAŞTIRMA NASIL YAPILDI

Çalışmamızın amacı bir ülkede kütüphanecilik eğitiminin önemini vurgulamaktır. Bunu gerçekleştirmek için, şu hipotez kurulmuştur. "Ürdün'de üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitimi verilmemesi, Ürdün kütüphanecilik yayın organında çıkan makalelerin düzeyini ve niteliklerini olumsuz yönde etkilemiştir." Bunu araştırmak için kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verildiği Türkiye ile Ürdün karşılaştırılmıştır. Bu karşılaştırma için Ürdün Kütüphaneler Derneği'nin çıkardığı Rissalat Al-Maktaba (RM) ile Türk Kütüphaneciler Derneği'nin çıkardığı Türk Kütüphaneciliği (TK) dergileri seçilmiştir.

Karşılaştırmadan önce bu dergilerde çıkan makalelerin hangi araştırma yöntemiyle inceleneceği üzerinde durulmuştur. Makalelerin içerik çözümleme yöntemiyle incelendiği bir çok çalışma elde edilmiştir. Yöntemin nasıl uygulandığını görmek için bir yandan yöntem hakkında teorik bilgiler edinilmiş, bir yandan da yöntemi kullanan araştırmalardan yararlanılmıştır.

TK ve RM'nin son on yılda tamamlanan ciltlerde yer alan sayıları inceleme için seçilmiştir (1985-1994).

TK dergisi 1987'den itibaren bu ismi taşımaktadır. Önceden ise dergi Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni (TKDB) adını taşıyordu. Bu nedenle çalışmamızın kapsamına 1985-1986 yıllarında çıkan TKDB de dahildir. Çalışmamız sırasında TK kısaltmasını hem 1985-86 yıllarında yayımlanan TKDB, hem de 1987'den beri yayımlanan TK için kullanacağız.

TK ve RM'nin son onar cildi incelenmeye karar verildikten sonra, hangi yazının makale olarak değerlendirileceği düşünülmüştür.

Yabancı dergilerle karşılaştırıldığında gerek RM'de, gerekse TK'de makale sayılmayacak bir çok yazı yer almaktadır. Öncelikle bu yazılar saptanmıştır.

TK'de makale sayılmayıp çalışmamızın dışında bırakılan yazılar, Derneğin idari ve mali raporları, genel yönetim kurulu raporları, denetleme kurulu raporları, baş yazılar, haberler, Türk Kütüphaneciler Derneği'ne gelen kutlama mesajları, son yıllarda IFLA konferansı hakkında yazılar ve farklı yıllarda çeşitli başlıklar altında çıkan yazılardır. (Örneğin, "Mesleki Yayınlardan," "Forum," "Basından" "Yankılar", "Kütüphanecilerle Baş Başa Köşesi", "Dergi Dünyasından" v.b.)

RM'de makale sayılmayacak benzeri şeyler bulunmaktadır. Ancak IFLA konferansı hakkında bilgi yoktur. Ayrıca "Forum", "Yankılar" ve "Kütüphanecilerle Başbaşa Köşesi" de yoktur. Böylece hangi yazıların makale sayılması gerektiği tespit edilmiştir.

İncelenen on yıl içinde TK'de 231 makale saptanmıştır. Bunların 31'i çeviri olup, 200'ü Türk yazarlar tarafından yazılmıştır. 200 makalenin 6'sı 2 veya daha fazla yazar tarafından yazılmıştır. Dolayısıyla 200 makale 211 yazarlıdır. Ancak çalışmamızda çok yazarlı makaleleri ayrı olarak değerlendirmenin, ve bunun için ayrı tablolar oluşturmanın araştırmayı gereksiz yere uzatıp, amacımıza katkı sağlamayacağı düşünülmüştür. Çalışmamız sırasında 200 Türk yazar tabiri kullanılmıştır.

RM' de ise incelenen on yıl içinde 203 makale saptanmıştır. Bunların 152'si Ürdünlü yazarlar tarafından yazılmıştır. 152 makalenin 7'si iki veya daha çok

yazarlıdır. Dolayısıyla 152 makalenin 161 yazarı vardır. Yine de çalışmamız sırasında 152 Ürdünlü yazar tabiri kullanılmıştır.

İki dergide yer alan makaleleri inceleyebilmek için, kategoriler oluşturulup, bir form şeklinde hazırlanması düşünümüştür. Makaleler hakkında bilgi toplamak için form hazırlanıp çoğaltılmış ve makalelere yerleştirilmiştir.

Form'da yer alan kategoriler kısmen Jarvelin ile Vakkari'nin çalışmasından yararlanılarak oluşturulmuştur (Jarvelin and Vakkari, 1990).Jarvelin ve Vakkari dergilerde yer alan makaleleri incelemek için, konu, yaklaşım ve metodu kaplayan çeşitli değişkenler kullanmışlardır. Jarvelin ve Vakkari'nin geliştirdiği konu sınıflandırma şeması, inceledikleri makalelerin özelliklerine göre hazırlandığı için, bizim için doyurucu gelmemiştir.

Jarvelin ve Vakkari'nin makale incelemek için geliştirdikleri kategoriler şunlardır: Yaklaşım, araştırma stratejisi , veri toplama tekniği, analiz türü ve araştırma türü,

Bu kategorilerin alt bölümleri ve Jarvelin ve Vakkari'nin çalışmasında belirtilen anlamları şunlardır.

A) Yaklaşım; iki genel başlıkta incelenmiştir. Bunlar: Bakış açısı ile sosyal düzeydir.

Bakış açısının alt bölümleri ise şunlardır: Bilgi üreticisinin, aracının, kullanıcının , eğitimcinin bakış açıları ile başka bakış açıları.

Bilgi üreticisinin bakış açısı: Bilgi kaynaklarının fiyatı ve üretim işlemlerini kapsar.

Aracının bakış açısı : Bilgi kaynaklarının içeriği ve bunlara erişimi kapsar.

Kullanıcının bakış açısı : Kullanıcının görüşleri ve tercihlerini kapsar. Eğitimi ile başka bakış açılarına açıklık getirmeye ihtiyaç duyulmamıştır.

"Sosyal düzey" kavramı şu düzeyleri içermiştir: "kişisel düzey", "örgütsel düzey", "toplumsal düzey", "çoklu düzey"(multi-level) ve "başka." Şunu hatırlatmakta yarar vardır. Sosyal düzey , toplumsal düzeyle eş anlamlı olarak kullanılmamıştır. Sosyal düzey (Social level) genel bir kavramdır. Toplumsal düzey(Societal level) de onun alt bölümlerindedir.

Kişisel düzey: Yazarın kişisel görüşlerini belirttiği düzeydir. Örgütsel düzey ise makalede kütüphane ve kurumları ele alan düzeydir. Toplumsal düzey: Halk kütüphanelerinde olduğu gibi, kütüphane-toplum ilişkisinin ele alındığı düzeydir. Bir çok düzeyin ele alındığı makaleler "çok düzeyli", incelenen konunun düzeyi olmadığı zaman ise "başka" kategorileri kullanılmıştır (örneğin, kataloglama ya da indekslemeyi ele alan makaleler).

B) Araştırma stratejisi : 7 kategoride ele alınmıştır.

Bu araştırma stratejileri makalelerden anlaşıldığından ve tespit edilmesi kolay olduğundan anlamlarına açıklık getirilmemiştir. Bunlar.

1- Ampirik araştırma stratejisi : 10 kategoriden oluşmaktadır: Bunlar tarihsel yöntem, betimleme yöntemi, niteliksel yöntem, değerlendirme, vak'a incelemesi, içerik çözümleme, atıf analizi, bibliyometrik yöntem, deneysel yöntem ve başka.

2- Kavramsal araştırma stratejisi : İki kategoriden oluşmaktadır. Bunlar tartışma ve eleştiri ile kavramsal analiz.

3- Sistem ve yazılım analizi.

4- Literatür incelemesi.

5- Tartışma

6- Bibliyografik çalışma

7- Başka.

C) Veri Toplama Tekniği : Altı kategoriden oluşmaktadır. Bunlar anket, görüşme, belge analizi, atıf analizi, çeşitli teknikler ve başka.

D) Analiz türü : İki kategoriden oluşmaktadır. Bunlar niceliksel ve niteliksel analizdir.

E) Araştırma türü : 6 kategoriden oluşmaktadır. Bunlar.

1. Ampirik araştırma: Tanımlama, açıklama ve karşılaştırma kategorilerini içermektedir.

2. Kavramsal araştırma

3. Teorik araştırma

4. Metodolojik araştırma

5. Bilimsel olmayan mesleki makale: Bu kategori tartışma, bibliyografik çalışmalar ve literatür incelemesi için kullanılmıştır.

Tüm bu bilgileri toplamak için, her makalenin varsa özü, yoksa giriş kısmı, bazen hepsini okumak zorunluluğu doğmuştur. Makalelerde giriş ya da öz kısmında genellikle hangi araştırma yöntemi ya da veri toplama tekniğinin

kullanıldığı verilmektedir. Ancak bakış açısı ve sosyal düzeyi anlamak için çoğu kez makalenin tümünü okumak gereklidir.

Yukarıda açıkladığımız Jarvelin ve Vakkari'nin kategorilerinden başka tanımlayıcı kategoriler de oluşturduk. Örneğin dergi adı, derginin yılı, sayısı, makale sayısı, yazarların mesleği, çalıştığı yer ve eğitim düzeyi gibi.

Yazarlar için geliştirdiğimiz bu kategoriler birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Örneğin, yazarın eğitim düzeyi profesör ve çalıştığı yer kütüphanecilik bölümüyse, onun mesleği kütüphanecilik öğretim üyesi olarak kabul edilmiştir.

Şu var ki, gerek TK'de gerekse RM'de tüm yazarlar hakkında bilgi toplanamamıştır. TK'de 200 makaleden 150'sinin yazarları hakkında bilgi bulunmuştur. Ortak yazarlı 6 makaleden 4'ü hakkında bilgi verilmiştir. Ancak bu dört makale de çalışmamızın kapsamı dışındadır. Yazarın mesleği hakkında bilgi verilen tek yazarlı 150 makalede yazar-makale ilişkisi incelenmiştir.

RM'de yayımlanan 152 makaleden 92'sinin yazarları hakkında bilgi toplanmıştır. Ortak yazarlı 7 makaleden 5'inin yazarları hakkında bilgi verilmiştir. Ancak bu beş makale yazar-makale ilişkisi incelemelerinde kapsam dışı bırakılmıştır.

Yazarlar hakkında bilgi toplandıktan sonra yazarların meslekleri beş kategori altında incelenmiştir. Bunlar kütüphanecilik öğretim üyesi, üniversitenin başka bölümlerinde öğretim üyesi, kütüphane memuru, kurum memuru (Dernekte veya kurumlarda çalışanlar), başka yazarlar (örneğin edebiyatçı, hukukçu, bilgisayar mühendisi v.b.)

Makaleler hakkında topladığımız diğer bilgiler ise sayfa sayısı ve makalenin türüdür (orijinal, çeviri). Orijinal'den kasıt, ülkenin diliyle yazılmış

orijinal (çeviri olmayan) makalelerdir. (yabancı, yerli). Bu kategori **RM** için geçerlidir, çünkü Ürdünlü yazarlar dışında, ülkenin diliyle yazan Iraklı, Suriyeli, Filistinli ve Bahreynli yazarlar da saptanmıştır.

Makaleler hakkında tüm bu bilgileri toplarken makalelerin konuları da saptanmıştır. Ancak saptadığımız konular 72 başlık altında toplanmıştır. Konular çok çeşitli başlıklar altında dağıldığından ve karşılaştırma için her başlık altında istatistiksel olarak anlamlı olacak derecede yığılma olmayacağı düşünüldüğünden konular genel başlıklar altında toplanmıştır. Genel konu başlıkları için Library and Information Science Abstracts (LISA)'nın 1995-11/12 sayısının sonunda yer alan 19 genel konu başlığı kullanılmıştır. LISA'da çok fazla sayıda dergi indekslendiği için, bu 19 genel başlığın çok ayrıntılı alt başlıkları bulunmaktadır. Bizim sınıflandırdığımız konular önce bu alt başlıklara dağıtılmış, daha sonra 19 genel başlık altında toplamlar kaydedilmiştir. Ancak önceden belirlediğimiz konu başlıklarında bazı değişiklikler yapmak gerekmiştir. Otomasyon başlığı altında topladığımız konuların bir kısmı "bilgisayara dayalı bilgi depolama ve erişim" bir kısmı da "iletişim ve bilgi teknolojisi" başlığı altında yer alırken, bilgisayara dayalı kataloglar "Bibliyografik kayıtlar" altında sınıflandırılmıştır.

Makaleler hakkında tüm veriler toplandıktan sonra, elde ettiğimiz bulgular tablolarla gösterilmiştir. Veriler karşılaştırılarak **RM** ve **TK**'de yer alan makaleler arasında hangi benzerlik ve farklılıkların bulunduğu ortaya çıkarılmıştır.

Bu bölümde araştırmayı nasıl yaptığımızı kısaca açıkladık . İki dergi hakkındaki bulgular 5. bölümde verilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR

V.A. 1. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİ

1985 ile 1994 yılları arasındaki sayılarını incelediğimiz Türk Kütüphaneciliği(TK) dergisi üç ayda bir çıkmaktadır. Belirtilen yıllar arasında özel sayısı yayımlanmayan TK'nin bu araştırma için 40 sayısı incelenmiştir. On sene içinde yayımlanan 40 sayıda toplam 251 makale yer almıştır. Makalelerin yıllara göre dağılımı Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1 .Türk Kütüphaneciliği'nde yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı (1985-1994)

Yıl	Makale Sayısı
1985	26
1986	25
1987	24
1988	18
1989	22
1990	19
1991	24
1992	25
1995	24
1994	26
Toplam	251

Kırk sayıda yayımlanan 251 makalenin toplam sayfa sayısı 1470'tir. Bir makalenin uzunluğu ortalama 7.55 sayfadır. Bu ortalama çeviri makaleler çıkartıldıktan sonra hesaplanmıştır.

V.A.2. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE YAZARLIK

TK'de yayımlanan 251 makaleden 200'ü (%86.6) Türk yazarlar tarafından yazılmıştır. Kalan 51 makale ise (%15.4) çeşitli dillerden çeviridir. Çeviri makaleler incelememizin kapsamına alınmamıştır.

V.A.2.1 TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE YAZARLARIN MESLEĞİ

İncelenen süre içinde TK'ye en fazla kimlerin katkıda bulunduğu önemlidir. Bu bakımdan yazarların mesleklerini altı kategoriye ayırarak inceledik. Bu kategoriler, "Kütüphanecilik öğretim üyesi", "Üniversite öğretim üyesi", "Kütüphane memuru", "Kurum memuru," "araştırma görevlisi" ve "başka" şeklinde belirtilmiştir. 200 yazardan 150'sinin mesleği hakkında bilgi verilmiştir.

Yazarların mesleklerine göre dağılımı tablo 2'de gösterilmektedir

Tablo 2. Yazarların mesleklerine göre dağılımı (N =150)

Yazarlar	N	%
Kütüphanecilik öğretim üyesi	45	29
Kütüphane memuru	56	24
Araştırma Görevlisi	54	22.5
Kurum memuru	15	9
Üniversite öğretim üyesi	8	5
Başka	16	10.5
Toplam	150	100

Buna göre en büyük katkı kütüphanecilik bölümü öğretim üyelerinden gelmektedir. Kütüphanecilik öğretim üyeleri ile araştırma görevlilerinin kütüphanecilik bölümlerinde çalıştıklarını hatırlayacak olursak, en büyük katkı

kütüphanecilik bölümlerinde çalışanlardan gelmiştir (%51.5). Kütüphane memurlarının katkısı da az değildir.

V.A.3. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE İŞLENEN KONULAR

Daha önce de belirttiğimiz gibi, konular 19 Genel başlık altında toplanmıştır. Makalelerin konulara göre dağılımı tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. Makalelerin konulara göre dağılımı (N=200)

Konu	Makale Sayısı	%
Kütüphanecilik ve bilgibilim	47	23.5
Kütüphaneler ve Bilgi Merkezleri	22	11
Örgütler	16	8
Bibliyografik Kayıtlar	13	6.5
Bilgi ve Öğrenme	13	6.5
Bilgisayara Dayalı Bilgi Depolama ve Erişim	12	6
Meslek	8	4
Okuma	8	4
Bibliyografik Denetim	7	3.5
İletişim ve Bilgi Teknolojisi	7	3.5
Kütüphane Kullanımı ve Kullanıcılar	7	3.5
Materyaller	7	3.5
Teknik Hizmetler	6	3
Bilgi İletişimi	5	2.5
Kütüphane Binaları	4	2
Medya	2	1
Kütüphane Teknolojisi	1	0.5
Belge Yönetimi	0	-
Diğer Konular	15	7.5
Toplam	200	100

Görüldüğü üzere en çok işlenen konu kütüphanecilik ve bilgibilim konusu olmuştur. Bu genel konu altında sınıflanan makalelerden 25'i açılış konuşması olup konferans olarak değerlendirilmiştir.

Ardından 22 makaleyle kütüphaneler ve bilgi merkezleri konusu gelmektedir. Bu konuda en çok halk kütüphaneleri işlenmiştir.

Belge yönetimi konusunun hiç işlenmemiş olması ilgi çekicidir.

"Diğer konular" yukarıdaki başlıklara sokulamayan konulardır. (Örneğin bir kütüphaneyi tanıtan bir makale).

V.A.4. MAKALELERDE İŞLENEN KÜTÜPHANE TÜRLERİ

TK'de yayımlanan her makalede kütüphane türüne değinilmemiştir. Kütüphane türlerine toplam 86 kere değinilmiştir. Tablo 4 bir kütüphane türüne hangi sıklıkl değinildiğini göstermektedir.

Tablo 4. Makalelerde kütüphane türlerine değinilme sıklığı

Kütüphane türü	İşleniş sıklığı	%
Halk Kütüphaneleri	27	31.5
Üniversite kütüphaneleri	18	21
Milli kütüphane	8	9.5
Okul kütüphaneleri	6	7
Özel kütüphaneler	6	7
Çocuk kütüphaneleri	5	3.5
Nadireserler kütüphaneleri	2	2.5
Başka	16	18
Toplam	86	100

Tabloda görüldüğü gibi TK'de yayımlanan makalelerde en çok işlenen kütüphane türü halk kütüphaneleri olmuştur. Bunu üniversite kütüphaneleri izlemektedir. Çocuk kütüphaneleri ve nadir eserler kütüphanesine verilen ilginin en az olduğunu görmekteyiz.

"Başka" kategorisine giren kütüphaneler ise yukarıdaki kategorilere girmeyen kütüphanelerdir. Örneğin TK'de "Ticari Kütüphanelere Doğru " başlığı taşıyan makaleler bulunmuştur.

V.A.5. MAKALELERDE KULLANILAN YAKLAŞIM

V.A.5.1. BAKIŞ AÇISI

Bakış açıları 5 kategoride incelenmiştir. Tablo 5.A'da TK'de yayımlanan makalelerin yazarlarının bakış açılarına göre dağılımı verilmektedir.

Tablo 5.A. Makalelerde kullanılan bakış açıları

Bakış açısı	N	%
Aracı	154	65.5
Eğitimci	20	9.7
Kullanıcı	4	2
Bilgi üreticisi	2	1
Başka	45	22
Toplam	205	100

Görüldüğü üzere makaleler en çok aracının (kütüphaneci) bakış açısından ele alınarak yazılmıştır (154). Daha sonra bunu "başka" kategorisi izlemiştir. Başka kategorisi de bir çok kategori içermektedir. Örneğin çocuk literatürünü işleyen bir yazar bir psikoloğun gözüyle konuya bakmıştır.

V.A.5.2. SOSYAL DÜZEY

TK'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi de beş kategoride ele alınmıştır. Tablo 5.B'de makalelerin düzeyleri verilmiştir.

Tablo 5.B. Makalelerde Kullanılan Sosyal Düzey

Sosyal düzey	Kullanım Sıklığı	%
Kişisel	70	35
Örgütsel	56	18
Toplumsal	21	10.5
Çoklu düzey	8	4
Başka	65	32.5
Toplam	200	100

Görüldüğü üzere makaleler en çok kişisel düzeyde ele alınmıştır. Bunu örgütsel ve toplumsal düzeyde yazılan makaleler izlemektedir. "Başka" kategorisi ise bir konuyu bağımsız olarak ele alan makaleler için geçerlidir (örneğin, kataloglama, otomasyon gibi konuları teknik açıdan inceleyen makalelerde olduğu gibi).

V.A.6. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA

STRATEJİSİ

İncelenen makalelerde bazen birden fazla araştırma stratejisi kullanılmıştır. Dolayısıyla araştırma stratejileri toplam makale sayısından fazla çıkmıştır. Ampirik araştırma stratejisi 10 kategori içinde incelenmiştir. Kavramsal araştırma stratejisi iki kategori içinde incelenmiştir. Bu iki araştırma stratejisi dışındaki araştırmalar "Diğer" başlığı altında verilmiştir. Araştırma stratejilerinin kullanım sıklıkları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 6. Araştırma stratejilerinin kullanım sıklığı

ARAŞTIRMA STRATEJİSİ	KULLANIM SIKLIĞI	%
AMPİRİK ARAŞTIRMA	N= 96	40
Betimleme yöntemi	67	28
Tarihsel yöntem	8	3.5
Değerlendirme	11	4.5
Vaka incelemesi	4	1.7
İçerik analizi	4	1.7
Niteliksel araştırma	2	0.8
Atıf analizi	-	-
Bibliyometrik yöntem	-	-
Deneysel yöntem	-	-
Başka	-	-
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA	N=21	9
Tartışma ve Eleştiri	11	4.5
Kavramsal analiz	10	4.5
DİĞER ARAŞTIRMALAR	N=113	51
Tartışma	50	13
Literatür incelemesi	7	3.5
Sistem ve yazılım analizi	4	2.5
Bibliyografik çalışma	5	2
Başka	69	30
Toplam	240	100

Görüldüğü gibi araştırma stratejilerinden en çok ampirik araştırma kullanılmıştır. Ampirik araştırmada en çok betimleme yöntemi kullanılmıştır.

"Başka" kategorisi ise 69 kere kullanılmıştır. Bu kategoride yöntemini belirleyemediğimiz araştırmalar, çeşitli konferans metinleri, kaynakça içermeyen yazılar, alıntı ve derlemeye dayanan makaleler yer almaktadır.

Ampirik araştırma kapsamına giren atıf analizi ve bibliyometrik yöntem gibi bazı yöntemlerin hiç kullanılmadığı görülmektedir.

V.A.7. MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNIĞİ

Veri toplama teknikleri altı kategoride incelenmiştir. Tablo 7'de her tekniğin kullanım sıklığı verilmiştir.

Tablo 7. Veri toplama tekniklerinin kullanım sıklığı

Veri toplama tekniği	Kullanım sıklığı	%
Belge analizi	11	5.3
Anket	9	4.3
Görüşme	5	2.4
Çeşitli teknikler	4	2
Atıf analizi	0	-
Başka	176	86
Toplam	205	100

Tablodan da anlaşılacağı üzere belge analizi 11 makalede kullanılmıştır. Bunların çoğu kitap analizidir. "Başka" kategorisi herhangi bir veri toplama tekniği kullanılmayan araştırmalar için kullanılmıştır.

V.A.8. MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ

Bu kavram analiz içeren makaleler için kullanılmıştır (belge analizi, sistem ve yazılım analizi gibi). Nicelik üzerinde 4 kere, nitelik üzerinde 15 kere durulmuştur.

Tablo 8. Analiz türünün kullanım sıklığı

Analiz türü	Kullanım sıklığı	%
Nitelik	15	79
Nicelik	4	21
Toplam	19	100

V.A.9. MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRÜ

Araştırma türleri altı kategoride ele alınmıştır. Tablo 9'da makalelerin araştırma türleri verilmektedir.

Tablo 9. Makalelerde kullanılan araştırma türleri

Araştırma türü	Kullanım sıklığı	%
AMPİRİK	N=85	39.5
Tanımlama	59	17
Açıklama	56	19
Karşılaştırma	8	5.5
BİLİMSEL OLMAYAN MESLEKİ MAKALE	40	19
KAVRAMSAL	7	3.5
TEORİK	6	2.8
METODOLOJİK	5	2.5
BAŞKA	70	33.1
Toplam	211	100

Görüldüğü üzere en çok (85 kez) ampirik araştırma türü kullanılmıştır. Ancak bu rakam tablo 6'da ampirik araştırma yöntemleri için verilen 96 rakamı ile karıştırılmamalıdır. Oradaki sayının fazla görülmesinin sebebi, bir makalede birden fazla yöntemin kullanılmış olmasıdır.

TK'de yayımlanan makalelerde "bilimsel olmayan mesleki makale" kategorisi de çok kullanılmıştır. Bu kategoriye tartışma, literatür incelemesi ve bibliyografik çalışmalar girmektedir.

Toplam araştırma türü makale sayısından biraz fazladır. Bu da bazı makalelerin iki tür araştırma kapsamına girdiğinden dolayıdır.

V.A.10. YAZAR - MAKALE İLİŞKİSİ

V.A.10.1. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE YAZARLAR VE

YAZDIKLARI KONULAR

TK'de işlenen tüm konular en çoktan en aza doğru sıralanarak Tablo 3'te verilmişti. Araştırma sonucu 150 yazar hakkında bilgi toplandığı için, burada 150 makale için yazar-konu ilişkisi verilmiştir. Tablo 10'da bir konunun kaç makale ve kaç yazar tarafından işlendiği gösterilmiştir.

Tablo 10 TK'de (1985-1994) yayımlanan makalelerde işlenen konuların ve bu makalelerin yazarlarının mesleklerine göre dağılımı (N=150)

KONULAR	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
1. Kütüphanecilik ve Bilgi Bilimi	9	5	3	8	-	9	52	21.9
2. Kütüphaneler ve Bilgi Merkezleri	9	5	6	1	-	-	21	14
3. Örgütler	5	1	4	-	2	-	10	6.6
4. Bibliyografik Kayıtlar	5	2	2	1	-	-	10	6.6
5. Bilgi ve Öğrenme	4	-	4	1	-	1	10	6.6
6. Bilgisayara dayalı bilgi depolama ve erişim	1	5	4	-	2	-	12	8
7. Meslek	-	5	-	-	-	2	5	5.5
8. Okuma	2	1	1	1	-	-	5	5.5
9. Bibliyografik Denetim	1	-	2	-	1	-	4	2.6
10. İletişim ve Bilgi Teknolojisi	2	2	2	-	1	-	7	4.6
11. Kütüphane Kullanımı ve Kullanıcılar	-	4	1	1	-	1	7	4.6
12. Materyaller	1	1	2	-	-	-	4	2.6
13. Teknik Hizmetler	1	4	-	-	-	-	5	5.5
14. Bilgi İletişim	-	1	1	-	-	-	2	1.5
15. Kütüphane Binaları	1	-	-	-	-	2	5	2
16. Medya	-	-	-	-	-	-	1	0.6
17. Kütüphane Denetimi	1	-	-	-	-	-	1	0.6
18. Belge Yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	-
19. Diğer	3	5	2	-	2	1	11	7.5
Toplam	45	56	54	15	8	16	150	100

Tablodan da anlaşıldığı üzere kütüphanecilik öğretim üyeleri ile kütüphane memurları 19 konudan 14 konuya el atmışlardır.

Kütüphanecilik öğretim üyeleri en çok kütüphanecilik ve Bilgibilim ile kütüphaneler ve bilgi merkezleri konusuna önem verirken, kütüphane memurları yine kütüphaneler ve bilgi merkezleri ile bilgisayara dayalı bilgi depolama ve erişim konusuna önem vermişlerdir.

Araştırma görevlileri 15 konuda makale yazarak kütüphaneler ve bilgi merkezleri, örgütler, bilgi ve öğrenme ile bilgisayara dayalı bilgi depolama ve erişim konularına önem vermişlerdir.

Kurum memurları ve başka yazarların yazıları az olup kütüphanecilik ve bilgibilim konusunda yoğunlaşmıştır.

Üniversite öğretim üyeleri 5 konuda 8 makale yazmışlardır. Üniversite öğretim üyeleri, kütüphane memurları ile araştırma görevlilerinin üzerinde çok durdukları bilgisayara dayalı bilgi depolama ve erişim konusunda da iki makale yazmışlardır.

V.A.10.2. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİ'NDE YAZARLARIN

YAKLAŞIMI

Yaklaşım iki genel kategoriye ayrılmıştır. Bunlar bakış açısı ile sosyal düzeydir. Bakış açısı bir makalenin kimin bakış açısıyla ele alındığını göstermektedir. Sosyal düzey de makalenin hangi düzeyde olduğunu göstermektedir. Bunlar Tablo 11.A ve 11.B'de ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Bakış açılarının toplamı makale sayısından biraz fazla (153) görünmektedir. Çünkü bazı makaleler iki bakış açısıyla ele alınmıştır.

Tablo 11.A.TK 'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısı ile ele alındığı ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı

Bakış açısı	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memurları	Araştırma görevlileri	Kurum memurları	Üniversite öğretim üyeleri	Başka	Toplam	
							N	%
Aracı	30	54	24	9	5	5	107	71
Eğitimci	8	1	4	1	1	1	16	11
Kullanıcı	-	-	-	-	2	1	5	0.2
Bilgi üretici	-	-	-	-	-	-	-	-
Başka	5	5	6	5	1	9	26	17.8
Toplam	43	58	54	15	9	16	155	100

Tablo 11.B. TK'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı

Sosyal düzey	Kütüphane-cilik öğretim üyeleri	Kütüphane memurları	Araştırma görevlileri	Kurum memurları	Üniversite öğretim üyeleri	Başka	Toplam	
							N	%
Kişisel	12	9	7	7	1	10	46	50.8
Örgütsel	6	15	6	2	1	1	29	19.5
Toplumsal	8	5	4	2	2	1	20	15.5
Çoklu düzey	2	5	1	1	-	-	7	4.6
Başka	15	8	16	1	4	4	48	52
Toplam	45	56	54	15	8	16	150	100

Tablo 11-A'dan anlaşıldığı üzere makaleler en çok aracının bakış açısıyla ele alınmıştır. Bilgi üreticisinin bakış açısıyla hiç bir makalenin ele alınmadığını görüyoruz.

Eğitimcinin bakış açısıyla ele alınan makalelerin yarısı kütüphanecilik öğretim üyeleri, dördte biri araştırma görevlileri tarafından yazılmıştır.

Tablo 11-B'den anlaşıldığı üzere TK'de yayımlanan makaleler en çok "kişisel düzey" ile "başka düzey"de ele alınmıştır.

Kütüphanecilik öğretim üyeleri ile araştırma görevlileri "başka" kategorisini en çok kullananlar olmuşlardır.

Dikkat çeken başka bir şey ise kütüphane memurlarının örgütsel düzeyde en fazla makale yazmış olmalarıdır.

V.A.10.3.TÜRK KÜTPHANECİLİĞİNDE YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİLERİ VE BU MAKALELERİN YAZARLARA GÖRE DAĞILIMI

"Ampirik araştırma" stratejisi 10 kategoriye ayrılmıştır. "Kavramsal araştırma" stratejisi de iki kategoriye ayrılmıştır. "Diğer araştırmalar" stratejileri ise tartışma, literatür incelemesi, sistem ve yazılım analizi, bibliyografik çalışma ve başka çalışmalardır. Tablo 12'de her araştırma stratejisinin ne kadar sıklıkla kullanıldığı gösterilmektedir.

Tablo 12. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejileri ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı (1985- 1994)

ARAŞTIRMA STRATEJİSİ	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
AMPİRİK ARAŞTIRMA							79	45.4
Betimleme yöntemi	16	15	18	1	1	1	52	29
Tarihsel yöntem	3	2	2	-	-	1	8	4.5
Değerlendirme	3	5	1	1	1	-	11	6.5
Vaka incelemesi	1	1	1	-	-	-	5	2
İçerik analizi	1	-	1	-	1	-	5	2
Niteliksel araştırma	-	-	-	-	1	1	2	1.4
Atıf analizi	-	-	-	-	-	-	-	-
Bibliyometrik yöntem	-	-	-	-	-	-	-	-
DeneySEL yöntem	-	-	-	-	-	-	-	-
Başka	-	-	-	-	-	-	-	-
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA							15	8.6
Tartışma ve eleştiri	7	-	1	-	-	-	8	4.4
Kavramsal analiz	4	1	2	-	-	-	7	4.2
DİĞER ARAŞTIRMALAR							80	46
Tartışma	7	6	6	-	5	1	25	15.2
Literatür incelemesi	5	-	1	-	-	-	4	2.2
Sistem ve yazılım analizi	-	1	1	-	1	-	5	1.7
Bibliyografik çalışma	-	-	2	-	-	-	2	1.1
Başka	7	13	5	11	2	12	48	27.8
Toplam	52	44	39	15	10	16	174	100

Tablodan anlaşıldığı üzere ampirik araştırma en çok kullanılan araştırma stratejisi (%45.4) olmuştur. Ampirik araştırmanın betimleme yöntemi yüzde 66 ile en çok kullanılan yöntem olmuştur.

Ampirik araştırmanın bazı yöntemleri (atıf analizi, bibliyometrik ve deneysel yöntemler) hiç kullanılmamıştır. Kütüphanecilik öğretim üyeleri, kütüphane memurları ve araştırma görevlileri ampirik araştırma stratejisini en çok kullanan yazarlar olmuştur.

Kavramsal araştırma yine en çok kütüphanecilik öğretim üyeleri tarafından kullanılmıştır.

Tartışmanın da en çok kütüphanecilik öğretim üyeleri, kütüphane memurları ve araştırma görevlileri tarafından kullanıldığı görülmektedir.

"Başka" kategorisinin herkes tarafından kullanıldığını görmekteyiz. Bu kategoriye önceden belirttiğimiz gibi derleme, konferans bildirileri ve benzeri makaleler girmektedir.

V.A.10.4.TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE YAYIMLANAN

MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Veri toplama teknikleri altı kategoride ele alınmıştır. Kategorilerin yazarlara göre kullanım sıklıkları tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama teknikleri ve bu tekniklerin yazarlaragöre dağılımı (1985-1994)

Veri Toplama Tekniği	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
Belge analizi	4	1	2	-	1	-	8	5.5
Anket	3	5	-	-	-	-	6	4
Görüşme	1	3	-	-	1	-	5	5.5
Çeşitli teknikler	2	-	2	-	-	-	4	2.6
Atuf analizi	-	-	-	-	-	-	-	-
Başka	53	29	50	15	6	16	127	84.8
Toplam	43	36	54	15	8	16	150	100

Tablo 15'ten anlaşıldığı üzere TK'de yayımlanan makalelerde veri toplama teknikleri fazla kullanılmamıştır. Bize yeni bilgi aktarabilen anket ve görüşme gibi tekniklerinin kullanılması yerinde olacaktır.

Tabloda sözü edilen teknikleri kullanmayan araştırmalar için "başka" kategorisi kullanılmıştır.

V.A.10.5.TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE YAYIMLANAN MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ

Analiz türü analiz içeren araştırmalar için kullanılmıştır. Genelde analiz türünde çok az(16) makale yazılmıştır. Analiz türlerinin kullanım sıklıkları tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türü (1985-1994)

Analiz Türü	Kütüphaneçilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
Niteliksel	4	2	5	-	5	-	12	75
Niceliksel	1	1	2	-	-	-	4	25
Toplam	5	5	5	0	5	0	16	100

**V.A.10.6. TÜRK KÜTÜPHANECİLİĞİNDE YAYIMLANAN
MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRLERİ**

Araştırma türleri değerlendirmeye giren toplam makale sayısından (150) fazla görülmektedir. Çünkü bazı araştırmalar iki araştırma türüne girmektedir. Tablo 15'te araştırma türlerinin kullanım sıklığı verilmiştir.

Tablo 15'ten anlaşıldığı üzere ampirik araştırma içinde "açıklama" en çok kullanılan tür olmuştur. Ardından "tanımlama" gelmektedir. "Karşılaştırma" ise az kullanılmıştır. Bu araştırma türleri kütüphanecilik öğretim üyeleri, kütüphane memurları ve araştırma görevlileri tarafından daha sık kullanılmıştır.

Diğer araştırma türlerinden "bilimsel olmayan mesleki makale" kategorisi çok kullanılmıştır. Bu araştırma türünü en çok kullanan kütüphanecilik öğretim üyeleri olmuştur.

"Başka" kategorisinin tüm yazarlar tarafından kullanıldığını görmekteyiz. Araştırma görevlileri en çok makale yazanlar arasında yer almalarına rağmen "başka" kategorisini en az kullananlar olmuşlardır.

Tablo 15. TK'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri (1985-1994)

Araştırma türü	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
AMPIRİK ARAŞTIRMA							69	45.5
Tanımlama	9	8	10	2	-	-	29	17.5
Açıklama	9	10	9	1	2	2	55	20
Karşılaştırma	5	-	2	-	-	-	7	6
BİLİMSEL OLMAYAN MESLEKİ MAKALE	12	7	7	-	5	1	30	19
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA	2	-	2	-	-	-	4	2.5
TEORİK ARAŞTIRMA	2	-	5	-	-	-	5	3.1
METODOLOJİK ARAŞTIRMA	2	-	1	-	-	-	3	1.8
BAŞKA	7	12	2	11	5	15	48	30.1
Toplam	48	57	56	14	8	16	159	100

V.B.1. RİSSALAT AL-MAKTABA

1985 ile 1994 yılları arasındaki sayılarını incelediğimiz Rissalat Al-Maktaba (RM) dergisi üç ayda bir çıkması gerekirken bazen altı ayda bir çıkmıştır. Altı ayda iki sayıyı bir fasikülde çıkaran RM belirtilen yıllar arasında 8 özel sayı çıkarmıştır. Özel sayıların konuları ve makale sayısı tablo 16'da verilmiştir.

Tabla 16 .Rissalat Al-Maktaba'da özel sayılar (1985-1994)

YIL	SAYI	ÖZEL SAYININ KONUSU	MAKALE SAYISI
1985	1,2. (Bir Fasikül)	Görsel işitsel materyaller	9
1985	4.	Arap ülkelerinde yayıncılık	15
1986	2,3. (Bir fasikül)	Çeşitli konularda sempozyum bildirileri	6
1988	4.	Ürdün Kütüphaneler Derneği	5
1989	2.	Ürdün'de okul kütüphanelerinin durumu	1
1989	3,4. (Bir fasikül)	Arap ülkelerinde bilgi sistemleri sempozyum bildirileri	5
1990	4.	Ürdün'de halk kütüphanelerinin durumu	1
1991	4.	Ürdün'de toplum kolejlerinin durumu	1

On sene içinde yayımlanan 54 fasikülde toplam 203 makale yer almıştır.

Makalelerin yıllara göre dağılımı tablo 17'de verilmektedir.

Tablo 17. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı (1985-1994)

YIL	MAKALE SAYISI
1985	30
1986	18
1987	24
1988	19
1989	11
1990	18
1991	26
1992	21
1993	18
1994	18
Toplam	203

Görüldüğü gibi RM'de en az makale 1989 yılında (11), en fazla ise 1985 yılında (50) yayımlanmıştır.

RM'de yayımlanan makaleler en az iki sayfa ile en çok 117 sayfa arasında değişmektedir. Bir makalenin uzunluğu ortalama 12 sayfadır . Bu ortalama yabancı yazarlı makaleleri çıkarttıktan sonra hesaplanmıştır.

V. B.2 RİSSALAT AL-MAKTABA'DA YAZARLIK

RM'de yayımlanan 205 makaleden 152'si (%74.8) Ürdünlü yazarlar tarafından yazılmıştır. Kalan 51 makalenin ise (%25) 5'i İngilizce 46'sı Arapça yazılmıştır. Arapça makalelerin büyük bir kısmı Iraklı yazarlar tarafından yazılmıştır. Yabancı yazarlı makaleler çalışmamızın kapsamına alınmamıştır.

V.B.2.1 RİSSALAT AL-MAKTABA'DA YAZARLARIN MESLEĞİ

İncelenen süre içinde RM'ye en fazla kimlerin katkıda bulunduğu önemlidir. TK'yi incelerken yazarları altı kategoride incelemiştik. Burada da aynı kategoriler kullanılmıştır. 152 makale yazarından 92'si hakkında bilgi verilmiştir (%60.5). Yazarların mesleklerine göre dağılımı tablo 18'de verilmektedir

Tablo 18. Yazarların mesleklerine göre dağılımı (N=92)

YAZARLAR	N	%
Kurum memuru	41	44.5
Kütüphane memuru	27	29.5
Üniversite öğretim üyesi	15	14.2
Araştırma görevlisi	2	2.1
Kütüphanecilik öğretim üyesi	-	-
Başka	9	9.7
Toplam	92	100

RM'ye en büyük katkısı olan grup, kurum memurlarıdır. Bunu kütüphanelerde çalışan memurlar izlemektedir. Ürdün'de Kütüphanecilik bölümü olmadığı için, "kütüphanecilik öğretim üyesi" kategorisi boş kalmıştır.

V.B:3 RİSSALAT AL-MAKTABA'DA İŞLENEN KONULAR

RM'de yayımlanan makalelerin konulara göre dağılımı tablo 19'da verilmektedir.

Tablo 19. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan Makalelerin konulara göre dağılımı (N=152)

KONU	N	%
Kütüphanecilik ve bilgi bilimi	24	16
Medya	14	9.2
Bilgisayara dayalı bilgi depolama ve erişim	15	8.5
Meslek	12	8
İletişim ve bilgi teknolojisi	11	7.2
Kütüphaneler ve bilgi merkezleri	8	5.2
Materyaller	8	5.2
Bibliyografik kayıtlar	7	4.6
Bilgi ve öğrenme	6	4
Kütüphane kullanımı ve kullanıcılar	5	3.2
Teknik hizmetler	5	3.2
Bibliyografik denetim	5	3.2
Örgütler	2	1.3
Bilgi iletişimi	1	0.6
Okuma	1	0.6
Kütüphane binaları	-	-
Kütüphane teknolojisi	-	-
Belge yönetimi	-	-
Diğer konular	30	20
Toplam	152	100

Görüldüğü üzere en çok işlenen konu kütüphanecilik ve bilgi bilimi olmuştur. Ardından medya konusu ele alınmıştır. Üç konu hiç işlenmemiştir (kütüphane binaları, kütüphane teknolojisi ve belge yönetimi) "Diğer konular" başlığı ise en büyük grubu oluşturmaktadır. Bu konuların çoğu kez kütüphanecilik dışı konular olduğu görülmüştür.

V.B.4. MAKALELERDE İŞLENEN KÜTÜPHANE TÜRLERİ

Kütüphane türlerine toplam 34 kere değinilmiştir. Aşağıdaki tablo bir kütüphane türüne ne kadar sıklıkla değinildiğini göstermektedir.

Tablo 20. Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kütüphane türlerine değinilme sıklığı

KÜTÜPHANE TÜRÜ	DEĞİNİLME SIKLIĞI	%
Halk kütüphaneleri	7	20.5
Özel kütüphaneler	7	20.5
Üniversite kütüphaneleri	5	15
Okul kütüphaneleri	5	15
Çocuk kütüphaneleri	2	6
Milli Kütüphane	2	6
Nadir eserler kütüphaneleri	-	-
Başka	6	17
Toplam	34	100

Tablodan da anlaşılacağı üzere RM'de yayımlanan makalelerde en fazla halk kütüphaneleri ve özel kütüphanelere değinilmiştir. Bunu Üniversite ve okul kütüphaneleri izlemektedir. Çocuk kütüphaneleri ile milli kütüphanelere çok az değinilmiştir. Nadir eserler kütüphanelerine ise hiç değinilmemiştir.

"Başka" kategorisine ise saray kütüphaneleri ve benzeri türler girmektedir.

V.B.5 MAKALELERDE KULLANILAN YAKLAŞIM

V.B.5.1 BAKIŞ AÇISI

Tablo 21.A'da RM'de yayımlanan makalelerin yazarların bakış açılarına göre dağılımı verilmektedir.

Tablo 21.A.Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan bakış açıları

BAKIŞ AÇISI	N	%
Aracı	95	61
Eğitimci	12	8
Bilgi üreticisi	6	4
Kullanıcı	-	-
Başka	41	27
Toplam	152	100

Görüldüğü gibi makaleler en çok aracının bakış açısından ele alınarak yazılmıştır (95 makale). Bunu "başka" kategorisi izlemiştir. Konuları belirlerken "başka" kategorisi çok kullanıldığı için burada da "başka" bakış açısı kullanılmıştır (psikolog ve edebiyatçıların yazdıkları yazılar gibi).

V.B.5.2 SOSYAL DÜZEY

Tablo 21. B'de Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerin sosyal düzeyleri verilmiştir.

Tablo 21.B .Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan sosyal düzey.

SOSYAL DÜZEY	KULLANIM SIKLIĞI	%
Kişisel	62	40.5
Örgütsel	29	19
Toplumsal	3	1.9
Çoklu düzey	1	0.6
Başka	58	38
Toplam	153	100

Görüldüğü üzere makaleler en çok kişisel düzeyde ele alınmıştır. Onu "başka" kategorisi izlemiştir. RM'de sorunları toplumsal düzeyde ele alan makalelerin sayısı ise çok düşüktür.

V.B.6 MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİSİ

RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejileri tablo 22'de verilmiştir.

Görüldüğü üzere en çok ampirik araştırma stratejisi kullanılmıştır. (%59.1) Ampirik araştırma içinde ise en çok betimleme yöntemi kullanılmıştır.

"Başka" kategorisi ise ikinci sırada yer almıştır. Literatür incelemesi türünde yazılan makalelerin sayısı da oldukça yüksektir.

Tablo 22.Rissalat Al-Maktaba'da yayımlan makalelerde araştırma stratejilerinin kullanım sıklığı

ARAŞTIRMA STRATEJİSİ	KULLANIM SIKLIĞI	%
AMPİRİK ARAŞTIRMA	N= 63	39.1
Betimleme yöntemi	51	32
Değerlendirme	5	3.5
Tarihsel yöntem	2	1
İçerik analizi	2	1
Bibliyometrik yöntem	2	1
Atıf analizi	1	0.6
Niteliksel yöntem	-	-
Vaka incelemesi	-	-
Deneysel yöntem	-	-
Başka	-	-
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA	N=7	4.3
Kavramsal analiz	6	3.7
Tartışma ve eleştiri	1	0.6
DİĞER ARAŞTIRMALAR	N=91	56.6
Literatür incelemesi	22	15.7
Tartışma	10	6.2
Bibliyografik çalışma	4	2.4
Sistem ve yazılım analizi	5	1.8
Başka	52	32.5
Toplam	161	100

V.B.7 MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA

TEKNİĞİ

Tablo 23'te Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde veri toplama tekniklerinin kullanım sıklığı verilmiştir.

Görüldüğü üzere belge analizi en çok kullanılan teknik olmuştur. "Başka" kategorisine giren 108 makalede her hangi bir veri toplama tekniği kullanılmamıştır.

Tablo 23.Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama tekniklerinin kullanım sıklığı

VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ	KULLANIM SIKLIĞI	%
Belge analizi	27	18
Anket	11	7.5
Görüşme	5	2.9
Atıf analizi	1	0.6
Çeşitli teknikler	-	-
Başka	108	71
Toplam	152	100

V.B.8 MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ

Analiz türü niceliksel ve niteliksel olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Tablo 24'te Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türlerinin kullanım sıklığı verilmiştir. Buna göre RM'de niteliksel analizlerin yer aldığı makaleler daha fazla yayımlanmıştır.

Tablo 24. Analiz türünün kullanım sıklığı

ANALİZ TÜRÜ	KULLANIM SIKLIĞI	%
Niteliksel	16	72.8
Niceliksel	6	27.2
Toplam	22	100

**V.B.9 MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA
TÜRLERİ**

Altı kategoride ele alınan araştırma türlerinin kullanım sıklığı tablo 25'te verilmiştir.

Tablo 25.Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri

ARAŞTIRMA TÜRÜ	KULLANIM SIKLIĞI	%
AMPİRİK	N=57	36.5
Tanımlama	40	25.5
Açıklama	15	9
Karşılaştırma	4	2
BİLİMSEL OLMAYAN MESLEKİ MAKALE	37	23.7
KAVRAMSAL	6	4
TEORİK	-	-
METODOLOJİK	-	-
BAŞKA	56	35.8
Toplam	156	100

Görüldüğü üzere en çok ampirik araştırma türü kullanılmıştır (57).Bunu Bilmsel olmayan mesleki makale "Profesyonel" kategorisi izlemiştir. Teorik ve metodolojik araştırma türleri hiç kullanılmamıştır. "Başka" kategorisinde ise 56 makale yer almaktadır.

V. B.10 YAZAR - MAKALE İLİŞKİSİ

**V.B:10.1 RİSSALAT AL- MAKTABA'DA YAZARLAR VE
YAZDIKLARI KONULAR**

Konuların sıralanmasında TK için izlenen sıra burada da izlenmiştir. Araştırma sonucu 92 yazar hakkında bilgi toplandığı için, burada 92 makale için yazar-konu ilişkisi verilmiştir. Tablo 26'da bir konunun kaç makale ve kaç yazar tarafından işlendiği verilmiştir.

Tablo 26: Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde işlenen konular ve bu makalelerin yazarların mesleklerine göre dağılımı (N=92)

KONULAR	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
1. Kütüphanecilik ve Bilgi Bilimi	-	5	1	8	-	-	14	15.2
2. Kütüphaneler ve Bilgi Merkezleri	-	1	-	2	-	-	5	5.2
3. Örgütler	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Bibliyografik Kayıtlar	-	2	1	1	-	-	4	4.3
5. Bilgi ve Öğrenme	-	1	-	1	1	-	5	5.2
6. Bilgisayara dayalı bilgi depolama ve erişim	-	5	-	4	1	5	11	12
7. Meslek	-	-	-	4	2	-	6	6.5
8. Okuma	-	-	-	-	-	-	-	-
9. Bibliyografik Denetim	-	-	-	4	2	-	6	6.5
10. İletişim ve Bilgi Teknolojisi	-	1	-	5	-	5	7	7.6
11. Kütüphane Kullanımı ve Kullanıcılar	-	1	-	1	-	-	2	2.1
12. Materyaller	-	5	-	2	2	-	7	7.6
13. Teknik Hizmetler	-	2	-	1	-	-	5	5.2
14. Bilgi İletişim	-	1	-	-	-	-	1	1.5
15. Kütüphane Binaları	-	-	-	-	-	-	-	-
16. Medya	-	3	-	1	2	-	6	6.5
17. Kütüphane Teknolojisi	-	-	-	-	-	-	-	-
18. Belge Yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	-
19. Diğer	-	4	-	9	5	5	19	21
Toplam	0	27	2	41	15	9	92	100

Tablodan da anlaşılacağı üzere Ürdün'de Kütüphanecilik Bölümü olmadığı için kütüphanecilik öğretim üyeleri kategorisi boş bırakılmıştır. En az katkı iki makale ile araştırma görevlilerinden, en büyük katkı ise 41 makale ile kurum memurlarından gelmiştir. Kurum memurları 15 konuda 1 ile 9 makale yazmışlardır.

V.B.10.2 RİSSALAT AL-MAKTABA'DA YAZARLARIN YAKLAŞIMI

Yazarların hangi bakış açısından makale yazdıkları ve yazdıkları makalelerde hangi sosyal düzeyi kullandıkları Tablo 27.A ve 27.B'de verilmiştir.

Tablo 27.A RM'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısı ile ele alındığı ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı verilmektedir.

Buna göre tüm yazarlar aracının bakış açısıyla makale yazmışlardır. Kullanıcının bakış açısıyla hiçbir makale yazılmamıştır.

Tablo 27.B'de RM'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı verilmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere, en çok kişisel düzeyde makale yazılmıştır. Bu düzeyde en çok kurum memurları, kütüphane memurları ve üniversite öğretim üyeleri tarafından makale yazılmıştır. Toplumsal düzeyde ise RM'de sadece bir makale yayımlanmıştır.

Tablo 27. A. EM'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısı ile ele alındığı ve bu makalelerin yazarlarına göre dağılımı

Bakış açısı	Kütüphaneçilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
Aracı	-	19	2	25	7	5	58	63
Eğitimci	-	3	-	5	5	-	9	9.8
Kullanıcı	-	-	-	-	-	-	-	-
Bilgi üreticisi	-	2	-	-	1	-	3	5.2
Başka	-	5	-	15	2	4	22	24
Toplam:	0	27	2	41	15	9	92	100

Tablo 27.B. RM'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı

Sosyal düzey	Kütüphaneçilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
Kişisel	-	9	-	16	8	5	56	59.5
Örgütsel	-	8	-	7	1	1	17	18.4
Toplumsal	-	1	-	-	-	-	1	0.1
Çoklu düzey	-	-	-	-	-	-	-	-
Başka	-	9	2	18	4	5	58	42
Toplam	0	27	2	41	15	9	92	100

**V.B.10.3 RİSSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE
KULLANILAN ARAŞTIRMA STRATEJİLERİ VE BU
MAKALELERİN YAZARLARA GÖRE DAĞILIMI**

TK'yi incelerken belirttiğimiz gibi, araştırma stratejileri "ampirik", "kavramsal" ve "diğer" diye ayrılmıştır.

Tablo 28'de RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan her araştırma stratejisinin kullanım sıklığı verilmiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere en çok ampirik araştırma stratejisi kullanılmıştır (%50).Rissalat Al-Maktaba'da yayımlanan makalelerde betimleme yöntemi en çok kullanılan yöntem olmuştur (%72.9). Betimleme yöntemi en çok kurum memurları ile kütüphane memurları tarafından kullanılmıştır. Vak'a incelemesi ile deneysel yöntem ise hiç kullanılmamıştır.

Ampirik araştırma stratejisinden sonra literatür incelemesinin çok kullanıldığı görülmektedir. Özellikle de kurum memurları ile kütüphane memurları bu araştırma stratejisini en çok kullananlar olmuşlardır.

"Başka" kategorisi en çok kurum memurları tarafından kullanılmıştır.

Tablo 28. RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejileri ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı (1985-1994)

ARAŞTIRMA STRATEJİSİ	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
AMPIRİK ARAŞTIRMA							47	50
Betitleme yöntemi	-	11	-	12	5	7	55	37
Tarihsel yöntem	-	1	-	-	-	-	1	1.1
Değerlendirme	-	-	-	5	2	-	5	5.5
Vaka incelemesi	-	-	-	-	-	-	-	-
İçerik analizi	-	1	-	-	-	-	1	1.1
Niteliksel araştırma	-	-	-	-	-	2	2	2.1
Atıf analizi	-	-	-	-	1	-	1	1.1
Bibliyometrik yöntem	-	1	-	1	-	-	2	2.1
Deneysel yöntem	-	-	-	-	-	-	-	-
Başka	-	-	-	-	-	-	-	-
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA							4	4.1
Tartışma ve eleştirisi	-	-	-	1	-	-	1	1.1
Kavramsal analiz	-	-	-	5	-	-	5	5
DİĞER ARAŞTIRMALAR							45	45.9
Tartışma	-	2	-	2	1	-	5	5.5
Literatür incelemesi	-	5	1	7	-	-	15	15.8
Sistem ve yazılım analizi	-	-	-	-	-	-	-	-
Bibliyografik çalışma	-	-	-	1	1	-	2	2.1
Başka	-	8	1	11	5	-	25	24.5
Toplam	0	29	2	41	15	9	94	100

V.B.10.4. RİSSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE
KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİKLERİ

Veri toplama teknikleri ve bu tekniklerin yazarlar tarafından kullanım sıklıkları Tablo 29'da verilmiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, veri toplama tekniği olarak en çok belge analizi kullanılmıştır. Ve bunu en çok kullananlar kurum memurları olmuştur.

Rissalat Al-Maktaba'da hiç bir veri toplama tekniği kullanılmadan birçok makale yazıldığı görülmektedir. Bu makaleler "başka" başlığı altında verilmiştir. Ve RM'de yayımlanan makalelerin %70'ini teşkil etmektedir.

Tablo 29. RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama teknikleri (1985-1994)

Veri toplama tekniği	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
Belge analizi	-	4	1	10	1	-	16	17.4
Anket	-	1	-	4	1	-	6	6.6
Görüşme	-	2	-	2	-	-	4	4.4
Çeşitli teknikler	-	-	-	-	-	-	-	-
Atuf analizi	-	-	-	-	1	-	1	1.2
Başka	-	20	1	25	10	9	65	70.4
Toplam	0	27	2	41	15	9	92	100

V.B.10.5 RISSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE
KULLANILAN ANALİZ TÜRÜ

RM'de yayımlanan analitik türde makalelerin sayısı azdır. Analiz türü, niceliksel ve niteliksel olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Bunların yazarlara göre kullanım sıklıkları tablo 50'da verilmektedir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere RM'de yayımlanan makalelerde nitelik üzerinde nicelikten daha fazla durulmuştur. Bu tür analizi en çok kütüphane memurları kullanmışlardır. Ancak genelde RM'de analiz içeren çok az makale (17)yayımlanmıştır .

Tablo 30. RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türü (1985-1994)

Analiz türü	Kütüphaneçilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
Niteliksel	-	2	1	8	-	-	11	64.7
Niceliksel	-	2	-	1	5	-	6	55.5
Toplam	0	4	0	9	5	-	17	100

**V.B.10.6. RİSSALAT AL-MAKTABA'DA YAYIMLANAN MAKALELERDE
KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRLERİ**

Araştırma türlerinin yazarlara göre kullanım sıklıkları tablo 31'de verilmektedir. Bir çalışma iki araştırma türüne girdiği için, araştırma türleri, makale sayısından daha fazla görülebilir.

Tablodan anlaşıldığı üzere en çok ampirik araştırma türü kullanılmıştır. Bu araştırma türünün alt başlıklarından olan "tanımlama" ise en sık kullanılan tür olmuştur. Tanımlama en çok kütüphane memurları ile "başka" yazarlar tarafından kullanılmıştır.

"Bilimsel olmayan mesleki makale" başlığı altında birçok makalenin yer aldığı görülmektedir. Bu tür en çok kurum memurları tarafından kullanılmıştır.

"Başka" kategorisinde yer alan makaleler de en çok kurum memurları tarafından kullanılmıştır.

Tablo 31. RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri (1985-1994)

Araştırma türü	Kütüphanecilik öğretim üyeleri	Kütüphane memuru	Araştırma görevlileri	Kurum memuru	Üniversite öğretim üyesi	Başka	Toplam	
							N	%
AMPİRİK ARAŞTIRMA	-	-	-	-	-	-	45	44.8
Tanımlama	-	10	-	7	4	9	50	51
Açıklama	-	5	-	5	5	-	11	11.6
Karşılaştırma	-	-	-	2	-	-	2	2.2
BİLİMSEL OLMAYAN MESLEKİ MAKALE	-	6	1	10	2	-	19	19.8
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA	-	-	-	5	-	-	5	5.1
TEORİK ARAŞTIRMA	-	-	-	-	-	-	-	-
METODOLOJİK ARAŞTIRMA	-	-	-	-	-	-	-	-
BAŞKA	-	8	1	19	5	-	51	52.3
Toplam	0	27	2	46	12	9	96	100

BÖLÜM VI

KARŞILAŞTIRMA ve YORUM

Bu bölümde TK ve RM dergileri arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya çıkarılmaya çalışılacak ve bu benzerlik ve farklılıklarının nedenleri araştırılacaktır. Bu bölüm iki başlık halinde verilecektir. Bunlar: 1) Tanımlayıcı bulguların karşılaştırılması 2) İlişkili bulguların karşılaştırılması.

VI.1. TANIMLAYICI BULGULARIN KARŞILAŞTIRILMASI

VI.1.1 TK ve RM'İN ÇIKARDIĞI SAYILAR

TK ile RM'nin incelenen 10 yılda çıkardığı sayılar birbirine eşit değildir. TK, 10 yılda kırk sayı çıkarırken RM, 40 sayıyı 54 fasikülde çıkarmıştır. Her iki dergi de üç ayda bir yayımlanmalarına rağmen RM bazen altı ayda bir çıkmıştır. Bunu da mali sıkıntılara bağlamamak gerekir. Çünkü dergide, kâğıt açısından incelendiğinde, TK'ye göre daha kaliteli bir kâğıt kullanıldığı görülmektedir.

RM, 1985 yılında 1. ve 2. sayıyı bir fasikülde çıkartmıştır. Bu özel sayının içerdiği dokuz makale görsel-işitsel materyallerle ilgilidir. 1986 yılında 2. ve 3. sayı bir fasikülde çıkmış olup, bu fasikülde altı bildiri yer almaktadır. 1989'un 3. ve 4. sayıları bir fasikülde çıkmış olup, bu fasikülde de beş bildiri yer almaktadır.

Altı ayda bir fasikül çıkıp, sadece bildirilere yer verilmiş olması, RM'de araştırma makalelerinin az olduğunu göstermektedir.

RM'nin 1985 yılında yayımlanan 4. sayısında Arap ülkelerinde yayıncılık ile ilgili 15 makale yer almaktadır. Bu özel sayıda kütüphanecilikle doğrudan ilgili olmadığını düşündüğümüz bir konuya değinilmesi ilginçtir.

1988 yılının 4. sayısında Ürdün Kütüphaneler Derneği incelenerek, bu konuda üç makale yayımlanmıştır.

RM'nin 1989 yılının 2., 1990 yılının 4. ve 1991 yılının 4. sayılarında birer çalışma yayımlanmıştır. (Sırasıyla "Ürdün'de okul kütüphanelerinin durumu," "Ürdün'de halk kütüphanelerinin durumu" ve "Ürdünde toplum kolejlilerinin durumu".)

RM'nin yukarıda sözü edilen tüm sayılarında konular genel olarak ele alınmıştır. Spesifik bir konu üzerinde durulmamıştır. Oysa TK'de halk kütüphanelerinin durumu gibi genel bir konu bulunmayıp, halk kütüphanelerinde istatistik gibi daha spesifik bir konu bulunabilir. Bunun sebebi Ürdün'de kütüphaneciliğin alt alanlarında uzmanlaşmış kişilerin bulunmamasıdır, kanısındayız. Çünkü genellikle, kişilerin uzmanlaşabilmesi için üniversite gibi araştırma yapabilecekleri bir yerde çalışıyor olmaları gerekmektedir.

VI. 1.2 TK ve RM'de YAYIMLANAN MAKALE SAYILARI

V. Bölümde her iki dergi için ayrı ayrı verdiğimiz bulguları burada yan yana koyarak iki dergi arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmaya çalışacağız.

Tablo 32. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin yıllara göre dağılımı
(1985-1994)

YIL	MAKALE SAYISI			
	TK	%	RM	%
1985	26	11	50	15
1986	25	11	18	9
1987	24	10.5	24	12
1988	18	8	19	9
1989	22	9.5	11	5
1990	19	8	18	9
1991	24	10.5	26	15
1992	25	10	21	10
1995	24	10.5	18	9
1994	26	11	18	9
Toplam	251	100	205	100

TK'nin her sayısında yayımlanan makale sayısının dengeli olduğunu görmekteyiz. Bir yılda en az 18 en çok 26 makale yayımlanmıştır. Makalelerin sayfa sayısı da 1'den 58'e kadardır. Bir makale ortalama 7.55 sayfadır.

RM'nin her sayısında yayımlanan makale sayısının dengeli olmadığını görmekteyiz. Bir yılda en az 11, en çok 50 makale yayımlandığını görmekteyiz. Makalelerin sayfa sayısı da 2'den 117'ye kadardır. Bir makale ortalama 12 sayfadan oluşmuştur.

TK ile RM arasında makale ve sayfa sayısı açısından farklılık olduğu görülmektedir. RM'de 117 sayfadan oluşan bir çalışmanın bulunması makale sayısındaki azlığı göstermiştir. Çünkü böyle bir çalışma belki bir kitap olarak yayımlanabilirdi. Ayrıca bu durum RM'nin yayın politikasına da aykırıdır.

Çünkü dergide bir makalenin yirmi sayfayı aşmaması gerektiği belirtilmiştir. TK'de ise bir makale 20 sayfayı aştığında iki sayıda yayımlanmıştır.

VI.1.3 . İKİ DERGİDE YAZARLARIN MESLEĞİ

TK'de yazısı yayımlanan 200 Türk yazardan 150'sinin, RM'de ise 152 Ürdünlü yazardan 92'sinin mesleği hakkında bilgi verilmiştir. Her iki dergide tüm yazarlar hakkında bilgi verilmemesi büyük bir benzerliktir. Ancak önemli olan hakkında bilgi verilen yazarların hangi mesleklere yoğunlaştığını bulmaktır.

Aşağıdaki tabloda TK ve RM'de yazarların meslekleri karşılaştırılmıştır.

Tablo 33 .TK ve RM'de yazısı yayımlanan yazarların mesleklerine göre dağılımı

YAZARLARIN MESLEĞİ	TK		RM	
	N	%	N	%
Kütüphanecilik öğretim üyesi	45	29	-	-
Kütüphane memuru	36	24	27	29.5
Araştırma görevlisi	34	22.5	2	2.1
Kurum memuru	15	9	41	44.5
Üniversite öğretim üyesi	8	5	13	14.2
Başka	16	10.5	9	9.7
Toplam	150	100	92	100

TK'de 45 makale ile en çok kütüphanecilik öğretim üyeleri yazarken, RM'de en çok 41 makale ile kurum memurları yazmışlardır.

Kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verildiği Türkiye'de, kütüphanecilik öğretim üyelerinin profesyonel literatüre katkıları açıkça

görülmektedir. Oysa Ürdün'de kütüphanecilik eğitimi üniversite düzeyinde verilmediği için, doğal olarak bu kategoride herhangi bir değer yer almamaktadır. Bu da Ürdün'de kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verilmesi gerektiğini göstermektedir.

TK'de, kütüphanecilik öğretim üyelerinden sonra, en çok yazısı yayımlanan grup 56 makale ile kütüphane memurlarıdır. RM'de ise kurum memurlarından sonra 27 makale ile kütüphane memurları ikinci sırada yer almıştır.

Araştırma görevlileri TK'de 54 makale ile 5. sırada yer almışlardır. TK'de yazıları bulunan araştırma görevlileri kütüphanecilik bölümlerinde çalışmaktadırlar. Oysa RM'de yazısı yayımlanan iki araştırma görevlisi başka bölümlerde çalışmaktadırlar.

Bu rakamlar bir başka açıdan ele alınacak olursa; TK'de yayımlanan 150 makaleden 43'ü kütüphanecilik bölümü öğretim üyeleri, 34'ü ise araştırma görevlileri tarafından yazılmıştır (toplam 77 makale). - ki bu rakam incelenen süre içinde TK'de yayımlanan toplam makalelerin %51'ini oluşturmaktadır. Bu da Ürdün'de kütüphaneciliğin üniversite düzeyinde okutulmasının ne kadar yararlı olacağını göstermektedir.

VI.1.4 TK ve RM'de YAYIMLANAN MAKALELERİN

KONULARI

Tablo 34'te TK ve RM'de yayımlanan makalelerin konulara göre dağılımı karşılaştırmalı olarak verilmektedir.

Tablo 34. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin

KONU	TK		RM	
	Makale Sayısı	%	Makale Sayısı	%
Kütüphanecilik ve Bilgi bilimi	47	23.5	24	16
Kütüphaneler ve Bilgi merkezleri	22	11	8	5.2
Örgütler	16	8	2	1.5
Bibliyografik kayıtlar	13	6.5	7	4.6
Bilgi ve öğrenim	13	6.5	6	4
Bilgisayara Dayalı Bilgi Depolama ve Erişim	12	6	13	8.5
Meslek	8	4	12	8
Okuma	8	4	1	0.6
Bibliyografik Denetim	7	3.5	5	3.2
İletişim ve Bilgi Teknolojisi	7	3.4	11	7.2
Kütüphane kullanımı ve kullanıcılar	7	3.5	5	3.2
Materyaller	7	3.5	8	5.2
Teknik hizmetler	6	3	5	3.2
Bilgi İletişimi	5	2.5	1	0.6
Kütüphane Binaları	4	2	-	-
Medya	2	1	14	9.2
Kütüphane Teknolojisi	1	0.5	-	-
Belge Yönetimi	-	-	-	-
Diğer Konular	15	7.5	30	20
TOPLAM	200	100	152	100

RM'de "diğer konular" birinci sırada yer almıştır.(% 20). Oysa TK'de kütüphanecilik ve bilgi bilimi birinci sırada yer almıştır (%23.5).

RM'de yayımlanan makalelerin %20'sinin "diğer konular" başlığı altında toplanması, dergide yer alan makalelerin kütüphanecilik dışında değişik konularda olabileceğini göstermektedir. TK'de ise "diğer konular"a (%7,5) daha az yer verilmiştir.

TK'de konu şemasında yer alan 19 konudan bir konu hiç işlenmezken, RM'de 3 konu hiç işlenmemiştir. Her iki dergide işlenmeyen ortak konu "belge

yönetimi"dir. Bu da belge yönetimi konusuna ilginin her iki ülkede de çok düşük olduğunu göstermektedir.

RM'de işlenmeyen diğer iki konuya "kütüphane binaları" ile "kütüphane teknolojisi"dir. Yazarlar, bu iki konuya önem vermelidirler.

TK'de bazı konular çok az işlenirken RM'de daha fazla işlenmiştir. Örneğin medya konusu TK'de 2 kere (%1) işlenirken, RM'de 14 kere (% 9.2) işlenmiştir. Kanımızca bu, RM'nin ilgili konuda bir özel sayı yayımlamış olmasından ötürüdür.

Tablodaki sayılardan da anlaşılacağı üzere RM'de kütüphaneciliğe farklı açılardan yaklaşılmaktadır. TK'de bazı konular daha sık işlenirken, RM'de daha az işlenmiştir. Örneğin, örgütler konusu TK'de 16 kere (%8) işlenirken, RM'de 2 kere (%1.5) işlenmiştir. TK'de örgütler konusunun alt konuları olan işbirliği, yönetim, finans ve halkla ilişkiler konuları işlenmiştir. RM'de sadece yönetim konusu genel olarak işlenmiştir.

RM'de yayımlanan makalelerin konularının daha spesifik olması ve çeşitlenmesi için çaba harcanmalıdır, kanısındayız.

VI.1.5. MAKALELERDE İŞLENEN KÜTÜPHANE TÜRLERİ

Tablo 55'te her iki dergide yayımlanan makalelerde kütüphane türlerine değinilme sıklığı gösterilmiştir.

Tablo 35. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kütüphane türlerine değinilme sıklığı

KÜTÜPHANE TÜRÜ	DEĞİNİLME SIKLIĞI			
	TK	%	RM	%
Halk Kütüphaneleri	27	51.5	7	20.5
Üniversite Kütüphaneleri	18	21	5	15
Milli Kütüphane	8	9.5	2	6
Okul Kütüphaneleri	6	7	5	15
Özel Kütüphaneler	6	7	7	20.5
Çocuk Kütüphaneleri	5	5.5	2	6
Nadir eserler Kütüphanesi	2	2.5	-	-
Başka	16	18	6	17
TOPLAM	86	100	54	100

TK'de yayımlanan makalelerde en çok önem verilen kütüphane türü halk kütüphaneleri olmuştur (% 51.5). Onu % 21 ile Üniversite kütüphaneleri izlemiştir.

RM'de kütüphane türleri az işlenmiştir. Yine de halk ve özel kütüphaneler birinci sırada yer almıştır. (% 20.5), Onu % 15 ile üniversite ve okul kütüphaneleri izlemiştir.

Görülüyor ki halk kütüphanelerine iki ülkede de çok önem verilmektedir. Ancak Ürdün'de özel ve okul kütüphanelerine verilen önem daha fazladır.

IV.1.6. MAKALELERDE KULLANILAN YAKLAŞIM

Yaklaşım, bakış açısı ve sosyal düzey olmak üzere iki genel başlık altında incelenmiştir.

VI.1.6.1 MAKALELERDE KULLANILAN BAKIŞ AÇILARI

Tablo 36.A'da iki dergide yayımlanan makalelerin hangi bakış açısından yazıldığı gösterilmiştir.

Tablo. 36.A TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan bakış açıları

BAKIŞ AÇISI	KULLANIM SIKLIĞI			
	TK	%	RM	%
Aracı	154	65.5	95	61
Eğitimci	20	9.7	12	8
Kullanıcı	4	2	-	-
Bilgi Üreticisi	2	1	6	4
Başka	45	22	41	27
TOPLAM	205	100	152	100

TK ve RM'de makaleler en çok aracının bakış açısından ele alınarak yazılmıştır (sırasıyla %65,5 ve %61).

TK ve RM'de eğitimcinin bakış açısından ele alınarak yazılan makalelerde önemli bir farklılık görülmemektedir (sırasıyla %9.7 ve %8). Ancak RM'de eğitimcinin bakış açısının içeriği farklıdır. Çünkü RM'de birçok makale kurslarla verilen eğitimin değerlendirilmesinden ibarettir. Bu tür makaleler kütüphanecilik ve bilgi bilimi altında sınıflandırılmıştır. Bu makaleler, kursiyerlere dağıtılan anketlerden yararlanılarak yazılmıştır. Anketlerde ise kursiyerlerin kurs saati, zamanı ve içeriği hakkında düşünceleri sorulmuştur. RM'de kütüphanecilik metodolojisi konusunu ele alan makalelere ihtiyaç vardır.

TK'de kullanıcının bakış açısıyla 4 makale yazılırken, RM'de kullanıcının bakış açısıyla yayımlanan makale yoktur.

TK ve RM'de bilgi üreticisinin bakış açısıyla yazılan makaleler azdır. "Başka" bakış açısıyla yazılan makaleler eşit oranlardadır.

VI. 1.6.2. MAKALELERİN SOSYAL DÜZEYİ

İki dergide yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi tablo 36.B'de verilmiştir.

Tablo 36.B. TK ve RM'de yayımlanan makalelerin sosyal düzeyi

SOSYAL DÜZEY	KULLANIM SIKLIĞI			
	TK	%	RM	%
Kişisel	70	55	62	40.5
Örgütsel	56	18	29	19
Toplumsal	21	10.5	5	1.9
Çoklu düzey	8	4	1	0.6
Başka	65	52.5	58	38
Toplam	200	100	155	100

Tablodan da anlaşılacağı üzere en büyük farklılık toplumsal düzeydeki makalelerde görülmektedir. RM'de çok az oranda (%1.9) bu düzey kullanılırken, TK'de daha büyük oranda (%10,5) kullanılmıştır. Bunun nedeni TK'deki halk kütüphaneleriyle ilgili makalelerin sayısındaki fazlalıktır. Çünkü bunların çoğu halk kütüphaneleriyle ilgili makalelerde işlenen sosyal düzey ile ilgilidir. Ürdün'de bu konuların az işlenmesi yeterli sayıda uzmanın bulunmamasından kaynaklanmıştır. Ürdün'de halk kütüphaneciliği eğitimi verenlere ve kütüphanenin toplumsal bir kurum olduğunu vurgulayan yazılara ihtiyaç vardır.

VI.1.7 MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA

STRATEJİSİ

Tablo. 57'de iki dergide yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejilerinin kullanım sıklığı verilmiştir.

Tablo 37. TK ve RM'de kullanılan araştırma stratejisi

ARAŞTIRMA STRATEJİSİ	KULLANMA SIKLIĞI			
	TK	%	RM	%
AMPİRİK ARAŞTIRMA	N=96	40	N=63	39.1
Betimleme Yöntemi	67	28	51	52
Tarihsel Yöntem	8	3.5	2	1
Değerlendirme	11	4.5	5	3.5
Vak'a inceleme	4	1.7	-	-
İçerik analizi	4	1.7	2	1
Niteliksel araştırma	2	0.8	-	-
Atıf analizi	-	-	1	0.6
Bibliyometrik yöntem	-	-	2	1
Deneysel yöntem	-	-	-	-
Başka	-	-	-	-
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA	N=21	9	N=7	4.3
Tartışma ve Eleştiri	11	4.5	1	3.7
Kavramsal analiz	10	4.5	6	0.6
DiĞER ARAŞTIRMALAR	N=113	51	N=91	56.6
Tartışma	50	15	10	6.2
Literatür İncelemesi	7	3.5	22	15.7
Sistem ve yazılım analizi	4	2.5	5	1.8
Bibliyografik Çalışma	5	2	4	2.4
Başka	69	30	52	32.5
Toplam	240	100	161	100

Tablodan da anlaşılacağı üzere TK ve RM'de yayımlanan makalelerde en çok ampirik araştırma stratejisi izlenmiştir. Ampirik araştırmalarda da en çok betimleme yöntemi kullanılmıştır. Bu da doğal bir sonuçtur. Çünkü incelediğimiz yabancı çalışmalarda da en çok betimleme yönteminin kullanıldığı vurgulanmıştır.

RM'de kavramsal araştırma stratejisi altında verilen tartışma ve eleştiri TK'ye göre çok az kullanılmıştır. Ayrıca "Diğer araştırmalar" altında verilen tartışma stratejisi de çok az kullanılmıştır. Bu da RM'deki makalelerin tartışma niteliğinde olmadığını göstermektedir. RM'de tartışma niteliğindeki makalelerin azlığının yazarlarla ilişkisi olmalıdır. Bu konuya daha sonra değinilecektir.

RM' de literatür incelemeleri TK'ye göre daha fazladır. Bunun nedeni de kitapların bir eğitim aracı olarak düşünülmesidir. Böylece Ürdünlü yazarlar Arap ülkelerinde kütüphanecilik ile ilgili kitapları tanıtarak analiz etmektedirler.

Bunu da belki Türkiye' de kütüphanecilik kitaplarının azlığı ile ilişkilendirmek gerekir. Böyle bir eksikliğin giderilmesi lazımdır.

VI. 1.8 MAKALELERDE KULLANILAN VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ

Aşağıdaki tabloda iki dergide yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama tekniklerinin kullanım sıklıkları verilmiştir.

Tablo 38. TK ve RM 'de yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama tekniği

VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ	KULLANIM		SIKLIĞI	
	TK	%	RM	%
Belge Analizi	11	5.5	27	18
Anket	9	4.5	11	7.5
Görüşme	5	2.4	5	2.9
Çeşitli Teknikler	4	2	-	-
Atıf Analizi	-	-	1	0.6
Başka	176	86	108	71
TOPLAM	205	100	152	100

Beşinci bölümde ayrı ayrı belirtildiği gibi TK ve RM'de yazarlar çoğu zaman belli bir veri toplama tekniği kullanmamışlardır. Anket ya da görüşme gibi bize yeni ve güncel bilgi aktarabilen teknikler az kullanılmıştır. Veri

toplama tekniklerine dayanan makalelerin yayımlanmaması TK ve RM için büyük bir eksiklik ve giderilmesi gerekmektedir.

TK'ye göre RM'de daha fazla kullanılan bir teknik ise belge analizidir. Bunun nedeni de önceden belirtildiği gibi RM'de literatür incelemelerine daha fazla yer verilmesidir.

VI.1.9 MAKALELERDE KULLANILAN ANALİZ TÜRLERİ

Tablo 39'da makalelerde niteliksel ve niceliksel analizin kullanım sıklığı verilmektedir.

Tablo 39. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türleri.

ANALİZ TÜRÜ	KULLANIM SIKLIĞI			
	TK	%	RM	%
Nitelik	15	79	16	72.8
Nicelik	4	21	6	27.2
Toplam	19	100	22	100

Görüldüğü gibi her iki dergide de konular, niteliksel yönden analiz eden makaleler yayımlanmaktadır. Ancak analiz içeren makalelerin her iki dergide de toplam makaleler içindeki payı çok düşüktür.

VI.1.10 MAKALELERDE KULLANILAN ARAŞTIRMA TÜRLERİ

İki dergide yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri ve bunların kullanım sıklıkları tablo 40'ta verilmiştir.

Tablo 40. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri.

ARAŞTIRMA TÜRÜ	KULLANIM SIKLIĞI			
	TK	%	RM	%
AMPIRİK	85	59.5	57	36.5
Tanımlama	59	17	40	25.5
Açıklama	36	19	15	9
Karşılaştırma	8	3.5	4	2
BİLİMSEL OLMAYAN MESLEKİ	40	19	37	23.7
MAKALE				
KAVRAMSAL	7	3.5	6	4
TEORİK	6	2.8	-	-
METODOLOJİK	5	2.5	-	-
BAŞKA	70	35.1	56	35.8
TOPLAM	211	100	156	100

Tablodan da anlaşılacağı üzere TK ve RM'de ampirik araştırmalar en çok kullanılan araştırma türüdür. Ancak ampirik araştırmaların bir alt bölümünü oluşturan "açıklama", RM'de TK'ye göre daha az kullanılmıştır. Bunun nedeni RM'de yayımlanan makalelerde "tanımlama" türünün tercih edilmesidir. Açıklayıcı nitelikteki makaleler yazarlarla ve doğrudan eğitimle ilgilidir.

Gerek TK, gerekse RM'de birçok bilimsel olmayan mesleki makale yayımlanmaktadır. Ancak TK'de araştırmaya dayanmayan makalelerin çoğu "tartışma" iken, RM'de çoğu literatür incelemesidir.

RM'de teorik ya da metodolojik türden araştırmaların bulunmaması bir eksikliklerdir. Bu eksikliğin nedeni kütüphanecilik eğitimiyle ilişkili olmalıdır.

VI.2. İLİŞKİLİ BULGULARIN KARŞILAŞTIRILMASI

Bu bölümde iki dergide yazarlar-konu ilişkisi, yazarlar-yaklaşım ilişkisi, yazarlar-araştırma stratejisi ilişkisi, yazarlar-veri toplama tekniği ilişkisi, yazarlar-analiz türü ilişkisi ve yazarlar-araştırma türü ilişkisi incelenmektedir.

VI.2.1. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE YAZDIKLARI KONULAR

Tablo 41'de iki dergide yazarlar ile konular arasındaki ilişki karşılaştırılmıştır. TK'de 150 yazar, RM'de 92 yazar altı kategoride incelenmiştir.

Tablo 41. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde işlenen konular ve bu makalelerin yazarların mesleklerine göre dağılımı

KONULAR	Kütüphanecilik öğretim üyeleri		Kütüphane memuru		Araştırma görevlileri		Kurum memurları		Üniversite öğretim üyeleri		Başka		Toplam		
	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	%	RM	%
1. Kütüphanecilik ve Bilgi Bilimi	9	-	5	5	5	1	8	8	-	-	9	-	32	14	21.9
2. Kütüphaneler ve Bilgi Merkezleri	9	-	5	1	6	-	1	2	-	-	-	-	21	5	14
3. Örgütler	3	-	1	-	4	-	-	-	2	-	-	-	10	-	6.6
4. Bibliyografik Kayıtlar	5	-	2	2	2	1	1	1	-	-	-	-	10	4	6.6
5. Bilgi ve Öğrenme	4	-	-	1	4	-	1	1	-	1	1	-	10	5	6.6
6. Bilgisayara dayalı Bilgi Depolama ve Erişim	1	-	5	5	4	-	-	4	2	1	-	5	11	8	12
7. Meslek	-	-	5	-	-	-	-	4	-	2	2	-	5	6	5.5
8. Okuma	2	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	5	-	5.5
9. Bibliyografik Denetim	1	-	-	-	2	-	-	4	1	2	-	-	4	6	2.6
10. İşletim ve Bilgi Teknolojisi	2	-	2	1	2	-	-	5	1	-	-	5	7	7	4.6
11. Kütüphane Kullanımı ve Kullanıcılar	-	-	4	1	1	-	1	1	-	-	1	-	7	2	4.6
12. Materyaller	1	-	1	5	2	-	-	2	-	2	-	-	4	7	2.6
13. Teknik Hizmetler	1	-	4	2	-	-	-	1	-	-	-	-	5	5	5.5
14. Bilgi İletişimi	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1.5
15. Kütüphane Binaları	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	2
16. Medya	-	-	1	3	-	-	-	1	-	-	-	-	1	6	0.6
17. Kütüphane Teknolojisi	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	0.6
18. Belge Yönetimi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19. Diğer	5	-	3	4	2	-	-	9	2	3	1	5	11	19	7.5
Toplam	43	0	54	27	54	2	15	41	8	13	16	9	150	92	100

Hipotezimiz "Üründe kütüphanecilik eğitimi üniversite düzeyinde verilmediği için, RM'de yayımlanan makalelerin düzeyi olumsuz yönde etkilenmiştir." şeklindeydi.

TK'de 150 makalenin yazarları hakkında bilgi toplamıştık. Bu makalelerden 45'ü kütüphanecilik bölümü öğretim üyeleri, 54'ü araştırma görevlileri tarafından yazılmıştır (toplam 77 makale). Bir başka deyişle TK'de yayımlanan makalelerin %51'i Kütüphanecilik Bölümlerinde çalışanlar tarafından yazılmıştır.

Ürdün'deki duruma baktığımızda ise kütüphanecilik öğretim üyeleri tarafından yazılan makalelerin olmadığını görmekteyiz. Araştırma görevlileri iki tane olup, kütüphaneci değildir.

Ürdün'de Kütüphanecilik Bölümü olmadığı için, makaleler kütüphane memurları, kurum memurları, üniversite öğretim üyeleri ve başka yazarlar tarafından yazılmaktadır.

TK'de kütüphanecilik öğretim üyeleri 14 konuda, araştırma görevlileri 13 konuda makale yazmışlardır. İki tarafın değinmedikleri ortak konular ise "Meslek", "Medya" ve "Belge yönetimi" konularıdır.

Kütüphanecilik öğretim üyeleri ile araştırma görevlileri, kütüphanecilik bölümlerinde çalışanlar kategorisi altında incelendiğinde, bunlar 19 konudan 16 konuda 1 ile 9 makale yazmışlardır.

TK ve RM'de kütüphane memurları, üniversite öğretim üyeleri ve başka yazarlar benzer oranlarda makale yazmışlardır. Bunların üzerinde durulmayacaktır. Önemli farklılık ise kurum memurları sayısındadır.

TK'de 15 makale (%8.6) kurum memurları tarafından yazılırken, RM'de 41 makale (% 44) bunlar tarafından yazılmıştır.

TK'de makalelerin % 51'i kütüphanecilik bölümlerinde çalışanlar tarafından yazılırken RM'de makalelerin % 44'ü kurum memurları tarafından yazılmıştır. Kurum memurlarının çoğu Ürdün Kütüphaneler Derneği'nde çalışmaktadır. Bu dernekte çalışanların, kütüphanecilik bölümlerinde çalışanlarla eşit sayıda olduğu söylenebilir.

Kurum memurları 15 konuda, özellikle de "diğer konular" olarak sınıflanan konularda makale yazmışlardır. Yazdıkları makalelere göz atıldığında konuları genel başlıklar altında inceledikleri görülmüştür. Örneğin, TK'de halk kütüphanelerinde istatistik başlıklı bir makaleye karşın RM'de halk kütüphanelerinin 5 unsur açısından incelenmesi başlıklı bir makale karşımıza çıkmaktadır. Bir başka deyişle, hem eğitim veren hem araştırma yapan bir yazarın makalesinin konusu, sadece araştırma yapan bir yazarın makalesinin konusundan daha spesifik düzeyde olmaktadır.

VI.2. 2 İKİ DERGİDE YAZARLAR VE YAKLAŞIM

Önceden belirtildiği gibi yaklaşım, bakış açısı ve sosyal düzey olmak üzere iki büyük başlığa ayrılmıştır. Tablo 42.A ve 42.B'de TK ve RM'de yayımlanan makalelerde yazarların izledikleri yaklaşım karşılaştırılmıştır.

Tablo 42.A TK ve RM'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısıyla ele alındığı ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı

Bakış Açısı	Kütüphanecilik öğretim üyeleri		Kütüphane memuru		Araştırma görevlileri		Kurum memurları		Üniversite öğretim üyeleri		Başka		Toplam		
	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	%
Araç	50	-	54	19	24	2	9	25	5	7	5	5	107	58	65
Eğitimci	8	-	1	-	4	-	1	5	1	5	1	-	16	9	9.8
Kullanıcı	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	5	-	-
Bilgi Üretici	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5	5.2
Başka	5	-	5	5	6	-	5	15	1	2	9	4	26	22	24
Toplam:	45	0	58	27	54	2	15	41	9	15	16	9	155	92	100

Tablo 42.A TK ve RM'de yayımlanan makalelerin hangi bakış açısıyla ele alındığı ve bu makalelerin yazarlarına göre dağılımı

	Kütüphanecilik öğretim üyeleri		Kütüphane memuru		Araştırma görevlileri		Kurum memurları		Üniversite öğretim üyeleri		Başka		Toplam			
	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	%	
Bakış Açısı																
Aracı	50	-	54	19	24	2	9	25	5	7	5	5	107	58	71	65
Eğitimci	8	-	1	-	4	-	1	5	1	5	1	-	16	9	11	9.8
Kullanıcı	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	5	-	0.2	-
Bilgi Üretici	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	5	-	5.2
Başka	5	-	5	5	6	-	5	15	1	2	9	4	26	22	17.8	24
Toplam:	45	0	58	27	54	2	15	41	9	15	16	9	155	92	100	100

Tablolardan da anlaşılacağı üzere iki dergide yayımlanan makaleler benzer bakış açılarıyla ele alınmıştır. Hem TK, hem de RM'de en çok aracının bakış açısıyla makale yazılmıştır. TK'de aracının bakış açısıyla yazılan makalelerin çoğu kütüphanecilik bölümlerinde çalışanlar tarafından yazılırken, RM'de en çok kurum memurlarından katkı gelmiştir. Ancak daha önce de belirttiğimiz gibi, bu kurum çalışanlarının makaleleri ile kütüphanecilik bölümü çalışanlarının makalelerinin eşit değerde olduğu şeklinde yorumlanmamalıdır.

Makalelerin sosyal düzeyine gelince; iki dergide yayımlanan makalelerde düzeyler benzerlik göstermektedir. Ancak TK'de toplumsal düzeyde 20 makale (%15.3) varken, RM'de 1 makale (%0.1) vardır. RM'de kütüphanenin toplumsal bir kurum olduğunu vurgulayan makalelere ihtiyaç vardır. Bunun gerçekleştirilmesi için kütüphane-toplum ilişkisini vurgulayacak öğretim elemanına, öğrenecek öğrenciye gerek duyulmaktadır. Ancak ikinci bölümde belirttiğimiz gibi Ürdün'de kütüphanecilik eğitimi kurslarla verilmektedir.

Kısa sürelerde verilen kurslarda kataloglama- sınıflama ve benzeri teknik konular öğretilmeye çalışılmaktadır. Kütüphane-toplum ilişkisi gibi felsefi bir konunun kurslarla verilmesi beklenemez.

VI- 2.3 İKİ DERGİDE YAZARLAR VE ARAŞTIRMA

STRATEJİSİ

TK ve RM'de yazarlar mesleği ile yazdıkları makalelerde kullandıkları araştırma stratejileri tablo 45'te verilmiştir.

Tablo 45. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma stratejileri ve bu makalelerin yazarlara göre dağılımı

	Kütüphaneçilik öğretim üyeleri		Kütüphane memuru		Araştırma görevlileri		Kurum memurları		Üniversite öğretim üyeleri		Başka		Toplam		
	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	
															%
ARAŞTIRMA STRATEJİSİ															50
AMPIRİK ARAŞTIRMA															57
Betimleme yöntemi	16	-	15	11	18	-	1	12	1	5	1	7	79	47	45.4
Tarihsel yöntem	3	-	2	1	2	-	-	-	-	-	1	-	8	1	1.1
Değerlendirme	3	-	5	-	1	-	1	5	1	2	-	-	11	5	5.5
Vak'a İncelemesi	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-
İçerik Analizi	1	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	5	1	1.1
Niteliksel araştırma	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	2	2.1
Atuf Analizi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	1.1
Bibliyometrik Yöntem	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	2.1
Deneyisel Yöntem	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Başka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.1
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA															4.1
Tartışma ve Eleştiri	7	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	8	1	1.1
Kavramsal Analiz	4	-	1	-	2	-	-	5	-	-	-	-	7	5	5
DIĞER ARAŞTIRMALAR															45.9
Tartışma	7	-	6	2	6	-	-	2	5	1	1	-	25	5	5.5
Literatür İncelemesi	5	-	-	5	1	1	-	7	-	-	-	-	4	15	15.8
Sistem ve yazılım analizi	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	5	-	-
Bibliyografik Çalışma	-	-	-	-	2	-	-	1	-	1	-	-	2	2	2.1
Başka	7	-	15	8	3	1	11	11	2	5	12	-	48	25	24.5
Toplam	52	-	44	29	59	2	13	41	10	15	16	9	174	100	100

Tablodan da anlaşılacağı üzere gerek TK, gerekse RM makalelerinde en çok ampirik araştırma stratejisi kullanılmıştır. Bu araştırma stratejisinin betimleme yöntemi en çok kullanılan yöntem olmuştur.

Yine de bu yöntem TK'de en çok kütüphanecilik bölümü çalışanları tarafından kullanılırken, RM'de en çok kurum memurları tarafından kullanılmıştır.

Dikkatimizi çeken bir başka nokta ise tartışma stratejisinin TK'de RM'ye göre daha fazla olmasıdır. Bunu da kütüphanecilik bölümü çalışanları ile kütüphane memurları kullanmıştır. Böylece makalelerde tartışma stratejisinin kullanılmasının verilen kütüphanecilik eğitimiyle ilişkisi olduğunu öne sürmek mümkündür.

Ancak RM'de literatür incelemeleri daha fazladır. Bu araştırma stratejisi en çok kurum memurları ile kütüphane memurları tarafından kullanılmıştır. Bu yazarlar kütüphanecilik anlayışının bu şekilde yayılabileceğini düşünmüş olabilirler.

VI. 2.4 İKİ DERGİDE YAZARLAR VE VERİ TOPLAMA

TEKNİKLERİ

Yazarların kullandıkları veri toplama teknikleri tablo 44'te verilmiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere her iki dergide makale yazarları anket, görüşme gibi teknikleri fazla kullanmamışlardır.

Tablo 44 TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan veri toplama teknikleri

	Kütüphanecilik öğretim üyeleri		Kütüphane memuru		Araştırma görevlileri		Kurum memurları		Üniversite öğretim üyeleri		Başka		Toplam			
	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	̄	
Veri Toplama Teknikleri																
Belge Analizi	4	-	1	4	2	1	-	10	1	1	-	-	8	16	5.5	17.4
Anket	5	-	5	1	-	-	4	-	1	-	-	-	6	6	4	6.6
Görüşme	1	-	5	2	-	-	2	-	1	-	-	-	5	4	5.5	4.4
Çeşitli Teknikler	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2.6	-
Atf Analizi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1.2
Başka	55	-	29	20	50	1	15	25	6	10	16	9	127	65	84.8	70.4
Toplam	45	0	56	27	54	2	15	41	8	15	16	9	150	92	100	100

VI.2.5. İKİ DERGİDE YAZARLAR VE ANALİZ TÜRLERİ

Analiz türleri ve bu türlerin yazarlar tarafından kullanım sıklıkları tablo 45'te verilmiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere, her iki dergi için farklı kategorilerdeki yazarlar niceliksel ve niteliksel türde yakın oranlarda makale yazmışlardır. Ancak her iki dergide analiz içeren makalelerin sayısı azdır.

Tablo 45. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan analiz türleri

Analiz Türü	Kütüphaneçilik öğretim üyeleri		Kütüphane memuru		Araştırma görevlileri		Kurum memurları		Üniversite öğretim üyeleri		Başka		Toplam		
	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	
Niteliksel	4	-	2	2	5	1	-	8	5	-	-	-	12	11	64.7
Niceliksel	1	-	1	2	2	-	1	-	-	5	-	-	4	6	55.5
Toplam	5	0	5	4	5	1	0	9	5	5	0	0	16	17	100

VI.2.6 İKİ DERGİDE YAZARLAR VE ARAŞTIRMA TÜRLERİ

Araştırma türlerinin yazarlar tarafından kullanım sıklıkları tablo 46'da verilmiştir.

Tablodan da anlaşılacağı üzere araştırma türlerinden ampirik araştırma türü iki dergide de çok sık kullanılmıştır. Ancak RM'de "açıklama" TK'ye göre çok az, "tanımlama" ise daha fazla kullanılmıştır. Bunun da yine eğitimle ilişkisi olmalıdır. RM'de teorik ve metodolojik araştırmaların bulunmaması yine Ürdün'de kütüphanecilik bölümü çalışanlarının bulunmamasından kaynaklanmıştır.

Tablo 46. TK ve RM'de yayımlanan makalelerde kullanılan araştırma türleri

Araştırma Türü	Kütüphanecilik öğretim üyeleri		Kütüphane memuru		Araştırma görevlileri		Kurum memurları		Üniversite öğretim üyeleri		Başka		Toplam			
	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	TK	RM	%	
AMPIRİK ARAŞTIRMA																
Tanımlama	9	-	8	10	10	-	2	7	-	4	-	9	-	69	45.5	44.8
Açıklama	9	-	10	5	9	-	1	5	2	5	2	-	-	29	17.5	51
Karşılaştırma	5	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	-	7	6	2.2
BİLİMSEL OLMAYAN MESLEKİ																
MAKALE	12	-	7	6	7	1	-	10	5	2	1	-	50	19	19.8	
KAVRAMSAL ARAŞTIRMA																
TEORİK ARAŞTIRMA	2	-	-	-	2	-	-	5	-	-	-	-	4	2.5	3.1	
METODOLOJİK ARAŞTIRMA																
BAŞKA	2	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	5	3.1	-	
METODOLOJİK ARAŞTIRMA	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	3	1.8	-	
BAŞKA																
BAŞKA	7	-	12	8	2	1	11	19	5	5	15	-	48	30.1	52.3	
Toplam	48	0	37	27	36	2	14	46	8	12	16	9	159	100	96	100

BÖLÜM VII

SONUÇ VE ÖNERİLER

VII.1. SONUÇ:

Hipotezimizi, "Ürdün'de üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitiminin verilmemesi ve bu işin kurslarla halledilmesi Ürdün'ün kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerin niteliklerini ve düzeyini olumsuz yönde etkilemektedir" şeklinde belirlemiştik. Çalışmamızda bunu kanıtlayabilmek için Ürdün kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makaleler, kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verildiği Türkiye'dekilerle karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda, Ürdün'de kütüphanecilik yayın organı olan Rissalat Al-Maktba'da yayımlanan makalelerin düzeyleri ve niteliklerinin olumsuz yönde etkilendiği görülmüştür.

Araştırmada elde edilen sonuçlar şöyle özetlenebilir.

İncelenen süre içinde TK'ye göre RM'nın çıkan sayıları daha az fasikülde yayımlanmıştır. Bunun nedeni Ürdün'de kütüphanecilik araştırmalarının azlığıdır.

TK'de yayımlanan makalelerin sayfa sayısı dengeli iken, RM'de dengeli değildir.

TK'de yazarların %51'ini kütüphanecilik bölümlerinde çalışanlar oluşturmaktadır. Oysaki Ürdün'de kütüphanecilik bölümü yoktur. Bu

nedenle RM'de yayımlanan makaleler başka yazarlar tarafından yazılmıştır.

Her iki ülkede de "belge yönetimi" konusuna profesyonel literatürde hiç değinilmemiştir. Bunun yanı sıra Ürdün'de "kütüphane teknolojisi" ve "kütüphane binaları" konularına da hiç yer verilmemiştir.

TK'de yayımlanan makalelerde işlenen konuların daha spesifik olduğu saptanmıştır. Örneğin örgütler konusunun yönetim, işbirliği, finans ve halkla ilişkiler gibi alt konuları işlenmiştir. Oysa RM'de aynı konunun alt konusu olan yönetim genel olarak işlenmiştir. Alt hipotezlerimizde, "kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verildiği bir ülkede, kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerin konularının daha spesifik olduğu"nu belirtmiştik. Böylece bu hipotezimiz kanıtlanmıştır.

Makalelerde kullanılan yaklaşım iki genel başlık altında incelenmiştir. Bunlar bakış açısı ile sosyal düzeydir. TK ve RM'de yayımlanan makaleler en çok aracının, yani kütüphanecinin bakış açısı ile ele alınmıştır. Hakkında bilgi topladığımız yazarlar daha çok aracının bakış açısıyla makale yazmışlardır. Bu da yabancı çalışmalarda gözlediğimiz bir şeydir. TK ve RM'de eğitimcinin bakış açısından yazılan makaleler benzer oranlarda olmasına rağmen, TK'de kütüphanecilik eğitim ve metodolojisi işlenmiştir. Oysa RM'de kurslarla verilen eğitimin değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu da Ürdün'de kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verilmesi gerektiğini göstermiştir.

TK'de konuları toplumsal düzeyde ele alan daha çok makale yer alırken, RM'de bu sayı daha düşüktür. TK'de toplumsal düzeydeki

makalelerin çokluğu, halk kütüphaneleri konusundaki makalelerin çokluğu ile ilişkilendirilmiştir. Oysa Ürdün'de halk kütüphaneleri konusunda yeterince uzman bulunmamaktadır. Kurslarla verilen kütüphanecilik eğitiminde ise böyle bir konuya değinilmemekte, daha çok kütüphaneciliğin teknik konuları işlenmektedir. Bu nedenle Ürdün kütüphanecilik dergisinde konuların toplumsal düzeyde ele alındığı makaleler daha azdır. TK'de bu düzeydeki makalelerin çoğu kütüphanecilik bölümlerinde çalışanlar tarafından yazılmıştır. Bu da üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitiminin çok gerekli olduğunu göstermektedir.

Gerek TK gerekse RM'de yayımlanan makalelerde en çok ampirik araştırma stratejisi kullanılmıştır. Ampirik araştırma içinde ise en çok betimleme yönteminin kullanıldığı saptanmıştır. İncelediğimiz yabancı çalışmalarda da betimleme yöntemi en çok kullanılan yöntemdir. Ancak TK'ye göre RM'de tartışma stratejisinin çok az kullanıldığı saptanmıştır. Bunun nedeni de Ürdün'de kütüphanecilik eğitiminin sadece kurslarla yürütülmesidir, kanısındayız. TK'de ampirik araştırma ile tartışma stratejisini izleyen makaleler en çok kütüphanecilik bölümü çalışanları tarafından yazılmıştır. RM'de ise ampirik araştırma stratejisini izleyen makaleler en çok kurum memurları tarafından yazılmıştır.

Gerek TK'de, gerekse RM'de yayımlanan makalelerde anket ve görüşme gibi bize yeni bilgi aktarabilen teknikler az kullanılmaktadır. Ancak TK'ye göre RM'de yayımlanan makalelerde belge analizinin daha fazla kullanıldığı saptanmıştır. Bunun nedeni de, Ürdünlü yazarların, Arap ülkelerinde yayımlanan kütüphanecilik kitaplarının analizini,

eleştirisini yapmalarıdır. Türkiye'de ise kütüphanecilik kitapları sayıca az olduğundan kitap eleştirileri de yok denecek kadar azdır.

Gerek TK'de, gerekse RM'de niteliksel analiz niceliksel analize göre daha fazla kullanılmıştır. Ancak iki ülkede de analiz türleri az kullanılmıştır.

TK'de yayımlanan makalelerde ampirik araştırmanın alt bölümlerinden olan "açıklama" çok kullanılırken, RM'de "tanımlama" daha çok kullanılmıştır. Bu da Ürdün'de verilmekte olan kütüphanecilik eğitimiyle yakından ilişkilidir. Ayrıca bunun uzmanlaşmamış yazarlarla ilişkisi olduğu düşünülmüştür. Kurduğumuz alt hipotezlerde kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde verilmediği bir ülkede kütüphanecilik dergilerinde yayımlanan makalelerin daha çok "tanımlama" niteliğinde olduğunu belirtmiştik. Bu hipotezimiz de kanıtlanmıştır. Ampirik araştırma TK'de en çok kütüphanecilik bölümü çalışanları tarafından kullanılırken, RM'de kurum memurları tarafından kullanılmıştır. TK'de ampirik araştırmanın "açıklama" niteliğindeki makaleler en çok kütüphanecilik bölümü çalışanları ile kütüphane memurları tarafından kullanılmıştır. Oysa RM'de "tanımlama" niteliğindeki çalışmalar en çok kurum memurları tarafından kullanılmıştır.

TK ve RM'de bilimsel olmayan mesleki makaleler benzer oranlarda yayımlanmasına rağmen, TK'de bu makalelerin çoğu tartışma niteliğindedir. RM'de ise literatür incelemeleri çoğunluktadır. TK'de bu makalelerin çoğu kütüphanecilik bölümü çalışanları tarafından

yazılmıştır. RM'de bu tür makaleler ise en çok kurum memurları ile kütüphane memurları tarafından yazılmıştır.

RM'de teorik ve metodolojik türde makaleler bulunmazken, TK'de bu türlerde makalelere rastlanmıştır.

Hem eğitim veren, hem araştırma yapan bir yazarın makalesinin konusunun daha spesifik düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Bu da, bir kez daha, Ürdün'de kütüphanecilik eğitiminin kurslarla yürütülmesinin mesleği yükseltmek açısından yetersiz olduğunu göstermiştir.

VII.2. ÖNERİLER

Öneriler bölümünde karşılaştırılan iki ülkenin kütüphanecilik ve kütüphanecilik dergilerindeki makalelerin düzeyi konusunda öneri getirilecektir. Araştırmamız TK'de yayımlanan makalelerin RM'de yayımlanan makalelere göre daha üstün nitelikli olduğunu göstermiştir. Ancak TK ve RM ayrı ayrı incelendiğinde her derginin eleştirilebilecek ve öneri getirilecek yanları olduğu görülmektedir. Bu kesimde: 1) Ürdün'de kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde okutulmasına dair öneriler. 2) RM'de yayımlanan makaleler konusunda öneriler. 3) TK'de yayımlanan makaleler konusunda öneriler yer almaktadır.

VII.2.1. ÜRDÜN'DE KÜTÜPHANECİLİĞİN ÜNİVERSİTE DÜZEYİNDE OKUTULMASINA DAİR ÖNERİLER.

1. Bu araştırma, kütüphanecilik eğitiminin üniversite düzeyinde okutulma gerekliliğini göstermiştir. Ürdün'de kütüphanecilik eğitimi üniversite düzeyinde okutulmalıdır. Bunu yapabilmek için,

A) Komşu ülkelerin kütüphanecilik öğretim üyelerinden yararlanılmalıdır. RM'de kütüphanecilik öğretim üyeleri olan Iraklı yazarların yazılarına yer vermek yerine, Iraklı kütüphanecilik öğretim kadrolarından yararlanmak gerekmektedir.

B) Kütüphanecilik eğitiminin sadece kurslarla halledilmesi yeterli değildir. Daha iyi düzeyde personel yetiştirmek için, çeşitli ülkelerle yapılan kültürel değişim programlarından yararlanılmalıdır.

C) Ürdün Kütüphaneler Derneği kütüphanecilik eğitimi konusunda yetkilileri uyarmalı ve bu konuda ciddi çalışmalar yapmalıdır.

D) İngilizceden çeviri olan "kütüphane ve bilgi bilimi" (Library and Information Science) adı altında verilen kurslar yerine, bu eğitim üniversite düzeyinde başka bir ad altında verilmelidir. Kütüphanecilik eğitimi için Arapça'da "bilgi" anlamına gelen "ma'lumat" sözcüğünden bir sözcük türetilmelidir.

E) Kütüphanelerde çalışanlar için standartlar geliştirilmeli; bu kütüphanelerde çalışacak olanlarda üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitimi görmüş olma şartı aranmalıdır.

F) "Ma'lumat"tan türetilen bir ad altında bir kütüphanecilik bölümü kurulduğunda, bu bölüme yüksek puanla öğrenci alınmalıdır.

VII. 2.2. RM'DE YAYIMLANAN MAKALELER KONUSUNDA

ÖNERİLER.

1. Yayınlanacak makalelerde bazı özellikler aranmalı, RM'nin yayın politikası gözden geçirilmelidir.

2. Dergi üç ayda bir düzenli olarak çıkarılmalıdır.

5. Dergide yabancı yazarların yazılarını yayımlamak yerine, Ürdün Kütüphaneciliği ile ilgili orijinal makalelere daha fazla yer verilmelidir.

4. Yazarlardan, işlenmesi gereken konuları araştırıp, daha spesifik düzeyde makale yazmaları istenmelidir.

VII.2.3 TK'DE YAYIMLANAN MAKALELER KONUSUNDA

ÖNERİLER

1. TK'de çeviri makaleler çoğunlukla yabancı ülkelerin kütüphaneciliğini genel olarak anlattığı için, hangi konularda neden çeviri yapılacağı belirlenmelidir.

2. TK'de yayımlanacak makalelerin konuları önemine göre seçilmelidir.

3. Derlemeye dayanan makalelere daha az yer verilmelidir. Çeşitli teknikler kullanan ve yeni bilgiler aktaran makalelere öncelik verilmelidir.

4. Derginin düzeyini yükseltmek için, haberler ve Derneğin mali ve idari raporlarına yer verilmemeli, bunlar başka bir bülten aracılığıyla duyurulmalıdır.

5. Makalelerde yazarlar hakkında ayrıntılı bilgi verilmelidir.

KAYNAKÇA

AKBULUT, M and D. ATILGAN

- 1995 "Libraries and Librarianship in Turkey". IFLA Journal.
21.2:85-88.

AL-AMAD, Hani

- 1990 "Waki' Al-Maktabat Al-Amma Fi'l Urdun". Rissalat Al-Maktaba. 25.4: 5-90

AL-AZEB, Isa.

- 1994 Jamiyyat Al-Maktabat Al-Urduniyya: Dirasat Hala.
Amman: Jamiyyat Al-Maktabat Al- Urduniyya.

Al-Bibliyografiya Al-Wataniyya Al-Urduniyya.

- 1979- Amman: Jamiyyat Al-Maktabat Al-Urduniyya.

ALLEN, B. and D. RESER

- 1990 "Content Analysis in Library and Information Science
Research." LISR. 12.5. 251-261.

AL-QAWASMEH, Mohammed.

- 1991 "Waki' Maktabat Kulliyat Al-Mujtema
Fi'l Urdun " Rissalat Al-Maktaba 26.4: 5-54
- 1995 "Al-Maktabat Fi'l Urdun. " Rissalat Al-Maktaba 28.4: 14-55.

AL-SHAIKH, Mohammed.

- 1989 "Waki' Maktabat Al-Madaris Al-Thanawiyya fi'l Urdun"
Rissalat AL-Maktaba 24.2: 5-117.

ALTINÖRS, Gülseven

- 1985 "Türkiye'de Kütüphanecilik Bilimi Konusunda Yapılmış olan
Doçentlik Doktora ve Bilim Uzmanlığı Tezlerinde
Kullanılmış olan Araştırma Metodları." (Yayımlanmamış
Bilim Uzmanlığı Tezi) Ankara: Hacettepe Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ATILGAN, Doğan.

- 1995 "Education For Librarianship in Turkey." Türk
Kütüphaneciliği 9.5: 265-267.

ATKINS, Stephen E.

- 1988 "Subject Trends in Library and Information Science
Research, 1975-1984." Library Trends. 56.5:655-658.

AULD, Lawrence. W.S.

- 1988 "Library Trends Past and Present: A Descriptive Study."
Libray Trends. 56.4: 855-868.

BUSHA, C.H., and H.S. HARTER

- 1980 Research Methods in Librarianship: Techniques and
Interpretation. New York: Academic.

BUTTLAR, Louis.

- 1991 "Analyzing the Library Periodical Literature : Content and Authorship. College and Research Libraries. 52.1: 58-55.

BÜYÜKLİMANLI, Gönül

- 1995 "The Turkish National Library." Türk Kütüphaneciliği 9.5:255-257.

"Content Analysis"

- 1971 Encyclopedia of Library and Information Science.
New York: M.Dekker. V. 656

COOPER, W. Douglas

- 1987 "Library Literature in Mainland China: A Content Analysis". College and Research Libraries 48.5: 194-202.

ÇAKIN, İrfan

- 1989 "Karşılaştırmalı Kütüphanecilik: Yöntemi ve Özellikleri." Türk Kütüphaneciliği. 5.1: 5-18.

ÇAKIN, Yıldız.

- 1980 "Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni'nin içerik ve yazar yönünden incelenmesi." (Yayımlanmamış Bilim Uzmanlığı Tezi) Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÇELİK, Ahmet.

- 1990 "University Libraries in Turkey." Türk Kütüphaneciliği. 9.5: 241-244.

JARVELIN, K. and P. VAKKARI

- 1990 "Content Analysis of Research Articles in Library and Information Science." LISR 12.4: 595-421.

"Jordan, Libraries in"

- 1971 Encyclopedia of Library and Information Science.
New York: M. Dekker, XIII, 500-510

"Jordan"

- 1995 The Statesmans Yearbook: Statistical and Historical Annual of the States of the World 1864- London: Mac Millan, 844

"Jordan"

- 1995 The World Almanac and Book of Facts, New York: Funk and Wagnalls Corp., 790.

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

- 1989 Yüksek Lisans ve Doktora/Sanatta Yeterlik Tezleri Yazım ve Basım Yönergesi.

ITAYYEM, Mahmoud.

- 1988 "Jamiyyat Al-Maktabat Al-Urduniyya Wa Mesirat Al'Ata fi Khamsat Wa 'Ishreen Aman." Rissalat Al-Maktaba.25.4: 9-21.

KAPTAN, Saim

- 1991 Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri. Ankara: Tek Işık Matbaası.

KARASAR, Niyazi

- 1994 Bilimsel Araştırma Yöntemi : Kavramlar Ükeler, Teknikler 6.Basım. Ankara: 5A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

KAYGUSUZ, Ayhan.

- 1995 "Turkish Public Libraries at A Glance", Türk Kütüphaneciliği. 9.5: 249-254

KRIPPENDORFF, Klaus.

- 1980 Content Analysis : An Introduction to its Methodology. London: Beverly Hills.

KUMPULAINEN, Sisko

- 1991 "Library and Information Science Research in 1975: Content Analysis of the Journal Articles." Libri 41.1: 59-76.

Library Literature

- 1980- Bronx, NY: H.W. Wilson Company.

Library and Information Science Abstracts.

1969- London: Library Association Publishing.

ÖNAL, H. İnci

1995 "School Library Development in Turkey." Türk Kütüphaneciliği. 95: 255-257.

QANDIL, Yousef.

1995 "Al-Tedris Al-Jamii li i'lm Al-Maktabat Wa Al- Hajat Al-Urduniyya." Rissalat AL-Maktaba. 50.1 :16-25.

RESER, D.W. and A.P. SCHUNEMAN.

1992 "The Academic Library Job Market: A Content Analysis Comparing Public and Technical Services." College and Research Libraries. 55.1:49-59.

Rissalat Al-Maktaba

1965- Amman: Jamiyyat Al-Maktabat Al-Urduniyya.

SNELSON, P. and S.A. TALAR

1991 "Content Analysis of ACRL Conference Papers." College and Research Libraries. 52.5:467-472.

T.C.Kültür Bakanlığı

- 1995 "Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni-Türk Kütüphaneciliği:
Dizin (1952-1992). Ankara:T.C. Kültür Bakanlığı.
Kütüphaneler GenelMüdürlüğü.Kütüphanecilik dizisi:24

TONTA, Yaşar.

- 1995 "Library Associations in Turkey." Türk Kütüphaneciliği
9.5:281-285.

"Turkey, Libraries in"

- 1971 Encyclopedia of Library and Information Science, New
York:M.Dekker, XIII, 215-259.

"Turkey"

- 1995 The Statesmans Yearbook: Statistical and Historical
Annual of the States of the World 1864-, London: Mac-
Millan-1292.

"Turkey"

- 1995 The World Almanac and Book of Facts, New York:
Funk and Wagnalls Corp. 828

Türkiye Bibliyografyası

- 1955- Ankara: Milli Kütüphane.

Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni.

1952-86 Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Türk Kütüphaneciliği

1987- Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği.

Türkiye Makaleler Bibliyografyası.

1952- Ankara: Milli Kütüphane.

YONTAR, Aysel.

1995 "Main Research Problems Being Investigated in Turkey as Revealed in Graduate Theses. "A paper presented to IFLA 61st General Council and Conference 20-26 Ağustos, İstanbul 39-40.

ZASH, Emel.

1989 Al-Maktabat fi'l Urdun: Waki' Wa Tumubat. Amman:
Jamiyyat Al-Maktabat Al-Urduniyya.

Ek-1.DERGI İNCELEME FORMU

Derginin adı: _____

Derginin:

Yılı	Sayısı	Makale sayısı

Yazarların:

Mesleği	çalıştığı yer	Eğitim düzeyi

Makalenin adı: _____

Makalenin sayfa sayısı:

1-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-79

Makalenin türü:

orijinal	çeviri

Orijinal makalelerin yazarları:

Yabancı	Yerli

Makalenin konusu:

1-Genel Konu: _____

2-Alt Konu: _____

Makalede işlenen kütüphane türleri:

çocuk	halk	milli	nadir eserler	okul	özel	üniversite	başka

YAKLAŞIM:

1-Bakış açısı:

bilgi üreticisi	aracı	kullanıcı	eğitimci	başka

2-Sosyal düzey:

kişisel	örgütsel	toplumsal	çok düzeyli	başka

ARAŞTIRMA STRATEJİSİ:**1-Ampirik araştırma stratejisi:**

tarihsel yöntem	betimleme yöntemi	niteliksel yöntem	değerlendirme	vak'a incelemesi
içerik analizi	atıf analizi	bibliyometrik yöntem	deneysel yöntem	başka

2-Kavramsal araştırma stratejisi:

tartışma ve eleştiri	kavramsal analiz
3-Sistem ve yazılım analizi	4-Literatür incelemesi
5-Tartışma	6-Bibliyografik çalışma
7-başka	

VERİ TOPLAMA TEKNİĞİ:

anket	görüşme	belge analizi	atıf analizi	çeşitli teknikler	başka
-------	---------	---------------	--------------	-------------------	-------

ANALİZ TÜRÜ:

nicelik	nitelik
---------	---------

ARAŞTIRMA TÜRÜ:**1-Ampirik**

tanımlama	karşılaştırma	açıklayıcı
2-Kavramsal	3-Teorik	4-Metodolojik
5-Başka	6-Araştırma makalesi değil	

BROAD SUBJECT HEADINGS

Prior to 1993, the abstracts in LISA, were arranged according to the Classification Research Groups (CRG) unpublished draft version of *A Classification of Library and Information Science (1971)*. In order to simplify the task of browsing LISA abstracts, the opportunity was taken in 1993 to replace the CRG classification numbers with a scheme involving Broad Subject Headings.

1.0 LIBRARIANSHIP AND INFORMATION SCIENCE

- 1.1 PUBLICATIONS AND DATABASES
- 1.11 BOOK REVIEWS
- 1.12 CONFERENCES
- 1.13 RESEARCH
- 1.14 WORLD LIBRARIANSHIP
- 2.0 PROFESSION
- 2.1 ORGANIZATIONS
- 2.11 BIOGRAPHIES
- 2.12 EDUCATION AND TRAINING
- 2.13 LIBRARY AND INFORMATION STAFF
- 2.14 TYPES OF STAFF
- 3.0 LIBRARIES AND RESOURCE CENTRES
- 3.1 WORLD LIBRARIES
- 3.11 NATIONAL LIBRARIES AND STATE LIBRARIES
- 3.12 PUBLIC LIBRARIES
- 3.13 ACADEMIC LIBRARIES (NOT SCHOOL LIBRARIES)
- 3.14 GOVERNMENT LIBRARIES
- 3.15 LIBRARIES OF OTHER ORGANIZATIONS AND PRIVATE LIBRARIES
- 3.16 SPECIAL SUBJECT LIBRARIES, RESEARCH LIBRARIES
- 3.17 SOCIAL SCIENCES, BUSINESS LIBRARIES
- 3.18 HUMANITIES LIBRARIES
- 3.19 SCIENCE, TECHNOLOGY, MEDICINE LIBRARIES
- 3.2 ARCHIVES
- 3.21 NATIONAL AND GOVERNMENT ARCHIVES
- 3.22 BUSINESS ARCHIVES
- 3.23 CHURCH ARCHIVES
- 3.24 ARCHIVES OF OTHER ORGANIZATIONS AND PRIVATE ARCHIVES
- 3.25 SOUND AND FILM ARCHIVES
- 3.26 SPECIAL SUBJECT ARCHIVES
- 3.27 MUSEUMS
- 4.0 LIBRARY USE AND USERS
- 4.1 LIBRARIES AND SERVICES BY TYPES OF USER
- 4.11 USERS - CHILDREN AND YOUNG PEOPLE
- 4.12 SCHOOL LIBRARIES
- 4.13 USERS - SOCIAL GROUPS
- 4.14 USERS - OCCUPATIONAL GROUPS
- 4.15 USER SERVICES
- 4.16 USER TRAINING
- 4.17 PROMOTION
- 4.18 ACTIVITIES
- 4.19 EXHIBITIONS
- 4.2 DOCUMENT DELIVERY
- 4.21 INTERLOANS AND PHOTOCOPYING SERVICES
- 4.22 LOANS
- 5.0 MATERIALS
- 5.1 OLD AND RARE MATERIALS
- 5.11 MATERIALS BY PUBLISHER
- 5.12 MATERIALS BY LANGUAGE AND GEOGRAPHICAL AREA
- 5.13 PERIODICALS AND NEWSPAPERS
- 5.14 GREY LITERATURE
- 5.15 OTHER PRINTED DOCUMENTS
- 5.16 NON PRINT MATERIALS
- 5.17 AUDIOVISUAL MATERIALS
- 5.18 ELECTRONIC MEDIA
- 5.19 MICROFORMS
- 5.2 SUBJECTS
- 5.21 SOCIAL SCIENCES, BUSINESS MATERIALS
- 5.22 HUMANITIES MATERIALS
- 5.23 SCIENCE, TECHNOLOGY, MEDICINE MATERIALS
- 5.24 BIBLIOMETRICS, SCIENTOMETRICS, INFORMETRICS
- 6.0 ORGANIZATION
- 6.1 COOPERATION
- 6.11 MANAGEMENT (OTHER THAN PERSONNEL MANAGEMENT)
- 6.12 FINANCE
- 6.13 PUBLIC RELATIONS
- 6.14 OTHER MANAGEMENT PROCEDURES AND OPERATIONS
- 7.0 LIBRARY BUILDINGS
- 7.1 REMOVALS
- 7.11 PLANNING AND DESIGN OF LIBRARY BUILDINGS
- 7.12 NEW AND RENOVATED LIBRARY BUILDINGS
- 7.13 FURNITURE
- 7.14 VEHICLES
- 8.0 LIBRARY TECHNOLOGY
- 8.1 TELECOMMUNICATIONS
- 8.11 NETWORKS
- 8.12 COMPUTERS
- 8.13 SOFTWARE
- 8.14 OTHER MACHINES
- 9.0 TECHNICAL SERVICES
- 9.1 CIRCULATION CONTROL
- 9.11 ACQUISITIONS
- 9.12 COLLECTION DEVELOPMENT
- 9.13 WITHDRAWALS
- 9.14 STOCKTAKING
- 9.15 PRESERVATION

- 9.16 SECURITY
- 9.17 SHELF ARRANGEMENT
- 9.18 OTHER TECHNICAL SERVICES
- 10.0 INFORMATION COMMUNICATION
- 10.1 INFORMATION WORK
- 10.11 SOCIAL SCIENCES, BUSINESS INFORMATION WORK
- 10.12 HUMANITIES INFORMATION WORK
- 10.13 SCIENCE, TECHNOLOGY, MEDICINE INFORMATION WORK
- 10.14 INFORMATION SERVICES
- 10.15 REFERENCE WORK
- 11.0 BIBLIOGRAPHIC CONTROL
- 11.1 BIBLIOGRAPHY
- 11.11 BIBLIOGRAPHIES
- 12.0 BIBLIOGRAPHIC RECORDS
- 12.1 PERIODICALS CONTROL
- 12.11 CATALOGUING AND INDEXING
- 12.12 COOPERATIVE CATALOGUING, BIBLIOGRAPHIC UTILITIES
- 12.13 CATALOGUING RULES
- 12.14 BIBLIOGRAPHIC DESCRIPTION
- 12.15 MANUAL CATALOGUES
- 12.16 COMPUTERIZED CATALOGUES
- 12.17 ONLINE CATALOGUES
- 12.18 CD-ROM CATALOGUES
- 12.19 INDEXING
- 12.2 BOOK INDEXING
- 12.21 SUBJECT INDEXING
- 12.22 SEARCHING
- 12.23 INDEX LANGUAGE AND SYSTEMS
- 12.24 SUBJECT HEADING SCHEMES
- 12.25 THESAURI
- 12.26 CLASSIFICATION
- 12.27 CLASSIFICATION SCHEMES
- 12.28 COMPUTER ASSISTED INDEXING
- 13.0 COMPUTERIZED INFORMATION STORAGE AND RETRIEVAL
- 13.1 ECONOMIC AND COMMERCIAL ASPECTS
- 13.11 NETWORKS
- 13.12 SOFTWARE
- 13.13 AUTOMATIC TEXT ANALYSIS, AUTOMATIC INDEXING, MACHINE TRANSLATION
- 13.14 SEARCHING
- 13.15 DOWNLOADING
- 13.16 DATABASES IN GENERAL
- 13.17 NON BIBLIOGRAPHIC DATABASES, DATABANKS
- 13.18 BIBLIOGRAPHIC DATABASES
- 13.19 IMAGE DATABASES
- 13.2 FULL TEXT DATABASES
- 13.21 MULTIMEDIA
- 13.22 ONLINE SYSTEMS
- 13.23 ONLINE DATABASES
- 13.24 DISC STORED SYSTEMS
- 13.25 CD-ROMS
- 13.26 CD-ROM DATABASES
- 13.27 OTHER DISC STORED SYSTEMS
- 13.28 OTHER STORAGE SYSTEMS
- 13.29 VIDEOTEX
- 14.0 COMMUNICATIONS AND INFORMATION TECHNOLOGY
- 14.1 COMPUTER INDUSTRY
- 14.11 NETWORKS
- 14.12 COMPUTER SCIENCE
- 14.13 COMPUTERS
- 14.14 SOFTWARE
- 14.15 IMAGING TECHNOLOGY
- 14.16 ONLINE SYSTEMS
- 14.17 DISC STORED SYSTEMS
- 14.18 TELECOMMUNICATIONS AND BROADCASTING TECHNOLOGY
- 14.19 COMPUTER APPLICATIONS
- 15.0 READING
- 15.1 LITERACY
- 16.0 MEDIA
- 16.1 COPYRIGHT
- 16.11 PRINTING, PUBLISHING AND BOOKSELLING
- 16.12 PRINTING
- 16.13 PRINTING HISTORY AND ANALYTICAL BIBLIOGRAPHY
- 16.14 PUBLISHING AND BOOKSELLING
- 16.15 AUTHORSHIP
- 16.16 PUBLISHING
- 16.17 PUBLICATIONS
- 16.18 ELECTRONIC PUBLISHING
- 16.19 BOOKSELLING
- 16.20 AUDIOVISUAL MATERIALS
- 16.21 BROADCASTING
- 17.0 KNOWLEDGE AND LEARNING
- 17.1 RESEARCH
- 17.11 EDUCATION
- 18.0 RECORDS MANAGEMENT
- 19.0 OTHER FRINGE SUBJECTS

